

Základní škola Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem, nám. B. Hrozného 12,
okres Nymburk

Preventivní program (MPP)

**„Cesta VI“
(Cesta, co začíná, ale nikdy
nekončí)**

pro školní rok

2020/2021

1. ÚVOD

Škola je prostorem, ve kterém se děti nejen dozvídají nové věci, ale kde také získávají návyky a postoje samy k sobě, k druhým a ke společnosti. Učí se nejen poznatky, ale také tomu, jak žít, jak být spokojeným člověkem ve svém životě. Mohou (a ve většině případů tomu tak je) tyto hodnoty získávat primárně ve své rodině, ale některé dnešní rodiny mají mnoho existenčních starostí a dítěti dát pozitivní náboj do života mnohdy nemohou. Přístup školy tím nabývá na významu.

Děti ve školním věku patří k nejvíce ohroženým skupinám, jelikož nemají zcela vyvinuté morálně volní vlastnosti, podléhají velice snadno negativním vzorům chování, které jsou pro děti více přitažlivé, a proto by mohly být v budoucnu zneužity k páchání různých forem kriminality.

Je důležité všimnout si včas, že je dítě v nepohodě, že má problémy. Třídní učitelé by měli znát rodinné zázemí, jestli je rodina schopná a ochotná pomoci. Může se stát, že kvůli takové psychické nepohodě žák ve škole selhává, je neúspěšný, není možné se mu divit, že se mu do školy nechce – vznik záškoláctví. Záškolák obvykle netráví svůj volný čas nad učebnicí, spíše se spojí s dalšími podobnými dětmi, vzniká parta, která hledá, jak by se zabavila, a k činnosti, která může být u starších hodnocena jako trestná, je jen malý krok.

Současný stav ve společnosti charakterizují problémy s komunikací mezi lidmi, narůstající stres, časté používání vulgárních výrazů při vznikajících konfliktech, sociální sítě, technologie, neomezený internet. Žijeme v době, která na nás klade velké nároky. Je rychlá, vyčerpávající, nemilosrdná. Rychlé tempo má za následek určitou kvalitu života, za niž dostáváme nejen požitky, které nabízí, ale platíme i některými obtížemi, jež z ní plynou.

Způsob komunikace mezi rodičem a učitelem může výrazně ovlivnit studijní výsledky žáka i jeho vztah ke škole. Jestliže se učitel s rodičem domlouvá na věci společného zájmu v atmosféře naplněné vzájemnou důvěrou a pochopením, obě strany zažívají radost z mezilidského obohacování, jednájí partnersky.

Klíčovým okamžikem je první den školního roku, především pro skupiny, které se formují nově – první třída, případně šestá třída ZŠ. Klademe důraz na administrativu, seznámení se školním řádem atd., zcela je opomíjen fakt, že učitel má před sebou nové žáky, kteří spolu v budoucnu budou trávit hodně času. I děti, které se znovu sejdou po prázdninách, byť ve stejné třídě, se někam posunuly, vyspěly a mají mnoho nových zážitků, které je dobré sdílet.

Programy musejí mít jednoznačný vztah k určité formě rizikového chování a k tématům, která jsou s ním spojována. Programy by měly být jednoznačně časově i prostorově ohraničeny jednotlivými fázemi – od mapování potřeb přes vytvoření plánu a metodiky až po následné zhodnocení, případně zajištění jeho návaznosti, tedy zařazení do kontextu širšího preventivního působení. Programy jsou zaměřeny na danou cílovou skupinu za využití metod, které jsou pro ni vhodné. Program je zaměřen na všechny žáky od prvního do devátého ročníku ZŠ, pedagogy, rodiče a pracovníky školy.

2. VYTYČENÍ RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Pod pojmem rizikové chování rozumíme chování, v jehož důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost.

Dítě s projevy rizikového chování je to, které svým chováním porušuje sociální, právní a morální normy společnosti.

Prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti naší školy představuje aktivity v následujících formách:

- 1. interpersonální agresivní chování** (šikana, agrese, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie)
- 2. delikventní chování ve vztahu k hmotným statkům** (vandalismus, krádeže, sprejerství a další trestné činy a přečiny)
- 3. záškoláctví a neplnění školních povinností**
- 4. závislostní chování** (užívání všech návykových látek, netolismus – sociální síť, počítačové hry, různé internetové služby, mobilní telefon, televize)
- 5. rizikové sportovní aktivity, prevence úrazů**
- 6. rizikové chování v dopravě, prevence úrazů**
- 7. spektrum poruch příjmu potravy**
- 8. negativní působení sekt**
- 9. sexuální rizikové chování**
- 10. styly mladých** (subkultury – Hiphopeři, Skejťáci, freeganismus...)
- 11. sebepoškozování (záměrné sebepoškozování), zanedbávání, domácí násilí**

Účinné nástroje prevence je potřeba hledat napříč rezorty (Policie, ŠPZ, krajský koordinátor prevence...), zvláště školství je klíčové. Patříme mezi školy, které poskytují již od prvních let školní, ale už i předškolní docházky podporu pro osvojení si návyků zdravého životního stylu a pro prevenci rizikového chování. Pozdější snahy primární prevence o korekci již vytvořených škodlivých návyků jsou mnohem náročnější a často i finančně nákladné a mnohdy i těžko uskutečnitelné.

3. CÍLE PROGRAMU

Preventivní činnost na škole má v sobě nést několik důležitých poslání. První z těchto aktivit je informovanost žáků, vštěpování si základních poznatků a pravidel zdravého způsobu života, životosprávy a později i životního stylu.

Cíle programu

- podporovat rozvoj osobnosti žáků – pracovat s tématy: rozvoj sebepoznání, růst sebevědomí, sebedůvěry, práce s emocemi, komunikační dovednosti, řešení konfliktů, rozhodování, zvládání stresu, spolupráce, vrstevnický tlak, obrana proti manipulaci, smysl života a plánování (naučení se technik sebeovládání a relaxace, které čím dál tím více potřebujeme ke zvládání dnešního uspěchaného života), umět odmítat
- nabízet alternativní využití volného času, zapojení do školních a mimoškolních aktivit, rozšiřovat kulturně společenský rozhled, poskytovat informace o zdravém životním stylu
- navazovat komunikaci žáků s učiteli i se spolužáky, vytvářet přátelskou atmosféru ve třídě, škole, vést je k vytváření pozitivnějšího prostředí ve škole, diskutovat o tom, co by rádi změnili na pravidelných setkáních zástupců tříd, hledat pomoc při problémech žáků, prohlubovat komunikaci a spolupráci s rodinou
- ochrana žáků před různými formami rizikového chování jako je záškoláctví, šikana, vandalismus a téma, které je čím dál více aktuální – různé projevy netolerance
- zvyšovat schopnost dětí pracovat v týmu

Cílem působení v oblasti prevence rizikového chování jsou žáci 1. – 9. ročníku naší školy, kteří dokáží být odpovědní za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jejich věku a mentálním schopnostem. Snažíme se vést žáky k pochopení souvislostí mezi svobodou a zodpovědností, nejenom na půdě školy, ale i do budoucího života.

Snahou je vychovat žáka:

- s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům,
- schopného dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí,
- s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi,
- schopného řešit, případně nalézt pomoc pro řešení problémů,
- s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám,
- podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek,

... a s tím souvisí „pravidla čtyř N“:

- neničit,
- neubližovat,
- nepodporovat zlo,
- najít si svoji parketu.

Cílové skupiny

Do cílů bychom rádi implementovali i různé programy, které se mohou provádět s menším počtem žáků, o to s větší efektivností a větším apelem na jednotlivce.

Realizace primární prevence na ZŠ je možná dvěma způsoby – externí poskytovatel primární prevence, třídní učitel nebo metodik prevence, který si formou aktivit a technik vytvoří jednoduchý „třídní sociogram“ k diagnostice rizik pro možný výskyt rizikového chování u jednotlivých dětí. Zjišťuje konkrétní sociální situaci a společenské vlivy formující jejich osobnost. Zároveň zjišťuje situaci ve třídě a kolektivu. Oba způsoby mají svá pro a proti

(výhody prevence poskytované třídním učitelem – zná třídu, čas i uzpůsobení setkání si zvolí sám; nevýhody – časová náročnost, zaujatost, nepravidelnost, vždy je „něco“ přednější).

U mladších dětí rozhovorem v kruhu nebo individuálním rozhovorem, sledováním zpovzdálí zjišťuje informace např. o tom, s kým tráví nejvíce času, jak se cítí v třídním kolektivu, jaké jsou jeho zájmy, na které by bylo možné zaměřit mimoškolní aktivity. U starších dětí může třídní učitel zjistit, zda již dítě má vlastní zkušenost s návykovými látkami, jaký má životní vzor, dopravní předpisy, stravování. Informace slouží k vyhodnocení situace na škole a k odhalení rizikových skupin, na které je třeba se zaměřit.

Aktivity zaměřené na nespecifickou primární prevenci

Tematické okruhy OSV jsou členěny do tří částí zaměřených na osobnostní, sociální a mravní rozvoj dětí. Do výuky se zařazují témata, která reflektují aktuální potřeby žáků nebo vycházejí z domluvy s nimi. Všechna témata se uskutečňují prakticky prostřednictvím volných her, modelových situací, hraní rolí, metodou krátké intervence, diskuzí, uvolňovacích technik, brainstormingu, metodou storytellingu, kreslení, relaxačních technik, zpětnovazebních technik a hlavně konkrétních situací, které život ve třídě a škole přináší. Je prokázáno, že člověk si nejlépe pamatuje to, co mohl zažít na vlastní kůži nebo co si mohl sám vyzkoušet – zážitková pedagogika – hra jako život nanečisto. Působení by mělo být poměrně široké a zaměřené na posilování odolnosti čelit různým nástrahám, schopnosti orientovat se v rizikových situacích, vypořádávat se se situacemi zátěžovými, učit se asertivitě a ovládat úzkostné stavy.

Osobnostní rozvoj

1. – 2. ročník se zaměřuje na *rozvoj schopností poznávání* – formou her vede ke cvičení smyslového vnímání, pozornosti soustředění, dovednosti zapamatování, řešení problémů. Př. „*Chováme se k sobě slušně*“, „*Chovám se bezpečně*“.

3. – 5. ročník se zaměřuje na *sebepoznání a sebepojetí* – v rámci celého procesu hodin Přírodovědy, Vlastivědy a doplňkových hodin, dítě získává informace o sobě i druhých, ověřuje vztah k sobě samému i k druhým, získává zpětnou vazbu od druhých, formou jednoduchých psychoher buduje pozici v třídním kolektivu i zdravé a vyrovnané sebevědomí. Př. „*Nikotin mě neláká*“, „*Není hra jako hra*“.

6. – 9. ročník – pozornost se zaměřuje na *seberegulaci* cvičení sebekontroly, sebeovládání, psychohygienu – pozitivní naladění mysli, dovednosti zvládnutí stresových situací, relaxaci, na kreativitu a citlivost v mezilidských vztazích. Př. „*Jsem jaký jsem*“, „*Nenechám se vyprovokovat*“, „*Umím říci ne*“, „*Co smím, nesmím a musím*“, „*Kdo jsem, kam jdu, co chci*“, „*Jsi jiný, jaké to je?*“, „*Co dělám?*“.

Sociální rozvoj

1. – 9. ročník rozvíjí *poznávací schopnosti dětí*, vzájemné poznávání ve třídě, pozornost vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech. Upevňuje *mezilidské vztahy*, schopnost empatie, vzájemný respekt, podporu a pomoc. V hodinách Občanské výchovy se dotknou tématu lidských práv jako regulativu vztahů. Př. „*Naše třída*“, „*Nevyrušuji při hodině*“, „*Chceme lepší třídu – co pro to uděláme*“...

Důležitou součástí rozvoje dítěte je oblast *komunikace*. Domníváme se, že schopnost komunikace, schopnost dialogu, verbální a neverbální komunikační dovednosti, řešení konfliktů, odmítání, prosba, vyjednávání, vysvětlování apod. jsou velmi důležitou součástí prevence. Př. „*Stop posměchu a šikaně*“, „*Chováme se k sobě slušně*“, „*Co nám dobré mezilidské vztahy přinášejí?*“

S komunikací úzce souvisí i *schopnost spolupráce a soutěživost*, dovednost ustoupit, respektovat názor druhých, řešit konflikt, vyjádřit nesouhlas... Př. „*Vím, co můžu a co nesmím*“...

Morální rozvoj

6. – 9. ročník se zaměřuje na *rozvoj rozhodovacích dovedností* a schopnost řešení problémů – trénuje odpovědnost za vlastní rozhodnutí, umění vyrovnat se s neúspěchem, řešení zátěžových situací.

Další oblastí jsou *hodnoty, postoje, praktická etika*. Žáci získávají povědomí o kvalitách typu spolehlivost, spravedlnost, respektování... Učit žáky vnímat své emoce, rozlišovat je a umět je pojmenovat, je základním předpokladem pro vytváření a rozvoj nejen emočních, ale i sociálních dovedností.

Považujeme za velmi důležité, aby třídní učitelé a všichni pracovníci školy byli v této oblasti žákům velmi dobrým vzorem.

Aktivity zaměřené na specifickou primární prevenci

Smyslem téměř každé aktivity, kterou zahrnujeme do oblasti primární prevence, je pozitivní změna chování a jednání jednotlivců, skupin. To lze přirozeně zjistit až po několika měsících či letech, abychom měli určitou míru jistoty, že změna je trvalá a nikoliv krátkodobá.

Úkolem pedagoga je vytvářet a zachovávat bezpečné a eticky zdravé prostředí ve třídě. Musí se proto řídit základními principy skupinové dynamiky, jejíž minimálně teoretická znalost je podmínkou pro efektivní skupinovou práci se třídou. Neočekávejme, že vztahy ve třídě budou po několika zařazených technikách optimální. Jedná se o pozvolnou a trpělivou práci akceptující vývojové fáze skupiny. Dobrá kázeň nepadá z nebes. K dosažení kázně je nutné vynaložit spoustu práce, času, úsilí, odhodlanosti a trpělivosti. Nestačí jen „dobře“ učit, mít zajímavou výuku, výborně motivovat. Je potřeba pracovat s postoji, s chováním, s referenčním rámcem všech účastníků výchovně vzdělávacího procesu. Je to náročné, ale jde to.

Chceme-li mít ukázněné děti, musíme být důslední. Tato vlastnost často pronásleduje nejen učitele, ale i rodiče. Často slyšíme, že na důslednost není čas, možná ani trpělivost. Ale právě důslednost je základním kamenem výchovy. Výchovy v rodině i ve škole. Ideálním by tedy měla být symbióza důslednosti v obou výchovných prostředích. Být důsledným se vyplácí.

Děti jsou velmi ovlivněny tím, co se od nich očekává. A pedagogové by se měli snažit věřit svým žákům více, než oni zatím věří sami sobě – ať už z hlediska studijního potenciálu, či toho, jakými lidmi se mohou stát.

Všichni vyučující využívají hodin Prvouky, Občanské výchovy, Výchovy ke zdraví i dalších předmětů k diskusi. Témata se mohou týkat kouření, alkoholu, šikany, záškoláctví, vandalismu, kriminality, gamblingu, rasismu, poruchy příjmu potravy, domácího násilí... Učitelé jsou pro děti zdrojem informací. Poznatky zařazují do různých předmětů, přístupnou formou, s ohledem k věku a zvláštnostem dětí. Zároveň využívají i videoprojekce k tématu (Nechte mě bejt, Život bez naděje, Synkopa imunity, Řekni drogám NE, film SAMI, Mezi stěnami, Mezi nimi, Jakub, Na hraně, Abstinent, Na druhé straně, V síti, Seznam se bezpečně I., II., III., ...). Pokyn MŠMT k začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí do vzdělávacích programů (č. j.: 12050/03-22), www.zachrannykruh.cz.

Děti jsou dnes již úplně jiné. V souvislosti s charakteristickým přístupem současné mladé generace k informačním a komunikačním technologiím, především potom k internetu, vzniká

celá řada označení této generace, tzv.net generace, která je charakteristická obklopením moderními technologiemi v podstatě od narození. Digitální návštěvníci jsou lidé, kteří používají technologie k dosažení určitých vytyčených cílů, ale neosvojují si virtuální identitu – např. my učitelé, digitální obyvatelé – mezi něž patří žáci, studenti, vnímají virtuální prostor jako místo pro setkávání s přáteli, sdílení nápadů a informací z jejich života.

Učitelé pracují s publikacemi, zabývající se zmiňovanou problematikou. Účastní se dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (semináře, webináře s problematikou prevence rizikového chování v praxi škol KÚ Středočeského kraje, semináře Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy semináře Saferinternet.cz (národní centrum bezpečnějšího internetu), absolvují kurzy, Semiramis, Adiktologie.

4. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Název školy: Základní škola Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem, okres Nymburk

Adresa: Nám. B. Hrozného 12, 289 22 Lysá nad Labem

IČO: 61632171 (dnem 1. 1. 1995 je ZŠ zřízena jako právnická osoba se samostatnou právní subjektivitou jako příspěvková organizace.)

IZO: 102 386 072 (zařazena do sítě škol s účinností od 28. 2. 1996)

Kontakty: Tel. 325 551 088, 325 551 302

E-mail: info@zsbhrozneho.cz

Web: www.zsbhrozneho.cz

Zřizovatel: Město Lysá nad Labem

Adresa zřizovatele: Husovo náměstí 23, 289 22 Lysá nad Labem

Ředitel školy: PaedDr. Irena Jarešová

Vzdělávací program: 1. - 9. ročník ŠVP pro základní vzdělávání - „BEDŘÍŠEK“, č. j.: ZŠBH/551/2016 (ze dne 25. 8. 2016), verze 2016/2017 (účinnost od 1. 9. 2016)

Součástí školy:

Součástí školy je v letošním školním roce 6 oddělení školní družiny pro žáky 1. – 5. ročníků. Činnost družiny je různorodá a promyšlená. Je zde pro žáky nachystaný pestrý program – tak trochu volnočasová aktivita nebo spíše čas mírně organizovaného volna, při kterém se není nutné obávat špatných známek a je možné si do značné míry užívat, což vede některé děti k velmi uvolněnému chování. Výsledky jsou prezentovány na různých akcích či zdobí interiér školy.

Základní škola se nachází ve dvou budovách, využíváme malou tělocvičnu, 22 kmenových tříd (10 tříd I. stupeň, 12 tříd II. stupeň) a odborné učebny Fy, Che, ICT, VKZ, školní kuchyňku, Z, Př. Jsme limitováni prostorem, citelně nám chybí aula nebo posluchárna pro shromažďování všech žáků či víceúčelový prostor pro pobyt venku (možnost trávení velkých přestávek či uvedení krátkých vystoupení...).

5. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU NA ŠKOLE

Pro zjišťování aktuálních potřeb školy a vytyčení cílů v oblasti prevence rizikového chování žáků je důležité pravidelně provádět analýzu aktuálního stavu. Ke zjištění současného stavu projevů rizikového chování využíváme nestandardizované metody - dotazníky, pracovní listy, pozorování, sledování zpovzdálí, mapování tříd, komunitní kruhy primární prevence (cílem komunitních bloků je odhalit příčiny problémů v sociálních vazbách žáků), fotodokumentace (jako evaluační nástroj), rozhovory, které ukazují na informovanost žáků o rizikovém chování, možný výskyt návykových látek na škole i mimo ni, vlastní názor na návykové látky a znalost možností pomoci. Byly využity připomínky žáků ze schránky důvěry, třídnických hodin a z pravidelných setkání se starosty tříd. Vycházíme též ze zpětných zpráv z realizovaných programů primární prevence.

Pomáhá nám pravidelná spolupráce se školním externím psychologem, který se zabývá konzultační, poradenskou prací. Velmi úzce spolupracuje s metodikem prevence, pedagogy na řešení nejrůznějších situací ve třídě, sleduje vývoj vztahů. Pozice školního psychologa se ukázala velmi přínosnou v běžných situacích, které vyučování přináší. Řešili jsme emoce, dobré a špatné lidské vlastnosti, odchod spolužáka na jinou školu... Objevily se i situace, kdy měl žák potřebu oslovit psychologa sám kvůli individuální konzultaci – pomocí schránky důvěry či oslovením metodika prevence.

O šikaně jsou žáci schopni mluvit a s pomocí učitelů se i bránit. Nových rozměrů nabývá šikana mezi žáky, tedy přesněji to, co je za šikanu považováno. Šikana jako termín bývá často nesprávně používána, stala se moderní „nálepkou“ chybně používanou pro označení nejrůznějších forem nepřijemného, nevhodného či rizikového chování. Že termín šikana někdy nepřiléhavě používají děti jako štít, je vcelku pochopitelné. Horší je, když termín nesprávně používají dospělí, a to jak rodiče, tak bohužel i někteří pedagogové. Je třeba si uvědomit, že šikana se objevuje téměř všude a odjakživa. Jenže v dřívější době se o tom nehovořilo a každý dělal, jak kdyby problém neexistoval. Šikaně se ve školním prostředí prostě nelze vyhnout, riziko výskytu se dá pouze minimalizovat. Nejspolehlivější prevencí výskytu šikany je soustavná práce na vytvoření bezpečného klimatu v celé škole. Školním řádem a průběžnou prací se vztahy (zvláště v třídnických hodinách) dává škola jasně najevo svůj postoj (jak směrem k žákům, tak i rodičům): „Ublížování je nepřijatelné, takové chování neschvalujeme.“ Ten je v praxi jasně deklarován tím, že se jakýmkoli podezřením na šikanu škola zabývá a správně jej šetří dle doporučeného postupu MŠMT.

Školní šikana patří k nejčastěji diskutovaným projevům sociální patologie, jež se vyskytují v životě školních tříd. Logicky se zaměřujeme především na její hlavní protagonisty – na ty, kteří šikanují, a na jejich oběti. Ale musíme detailně zkoumat i ostatní členy scény, na níž se šikana odehrává, zejména další spolužáky. Žáci totiž nevědí, že ať se během útoku zachovají jakkoli, vždy z jejich jednání ostatní přítomní „čtou“ informaci o jejich postoji k šikaně. (chlapci se snaží častěji zastavit fyzickým protiútokem, dívky útočnickům častěji domlouvají a projevují obětím svou podporu). Pasivní pozorovatelé dávají ostatním nevědomky najevo, že jim šikana nevádí, nebo že s ní dokonce souhlasí. Nutno zdůraznit, že jedním z nejčastějších cílů šikanujících je získat ve třídě pozornost, moc a různé výhody. Pokud spolužáci přestanou být vděčným publikem, ztrácí šikana svůj účel. Žáci by měli opakovaně a v různých obměnách slyšet od svých třídních učitelů, že šikanu odsuzují a že je takové chování podlé a zbabělé. Žáci nesmějí pochybovat o tom, že učitel je v otázce šikany, ubližování a vyčleňování zajedno s těmi, kteří ve třídě tato pravidla nastavují.

V dnešní době se objevuje nejen šikana klasická, ale i nová forma šikany – kyberšikana (neděje se přímo, šikana prováděná prostřednictvím digitálních médií – mobilních telefonů, internetu, sociálních sítí). Určitá anonymita a hlavně nemožnost obětí se bránit jim vytváří dostatečný

prostor pro tento projev RCH. Zásadně platí, že potíže dětí a mladých lidí spojené s on-line komunikací je nutné nepodceňovat. Děti vůbec neví, co útoky v kyberprostoru mohou způsobit.

Kyberprostor se stal dalším, paralelním životním prostorem. Kyberprostor, jakási neurčitá a nehmotná věc, a přesto je dnes již nedílnou součástí podstatné většiny z nás. Povinnost dodržovat základní bezpečnostní zásady užívání internetu už však z hlediska uživatele není tak pozitivně přijímána.

Látkové závislosti ale nahrazují závislosti nelátkové. Nadměrný čas strávený na internetu, na sociálních sítích či mobilními a počítačovými hrami vnímá jako problém většina žáků. Chybějí jim však potřebné kompetence se s těmito nástrahami moderní doby lépe vypořádat.

V neposlední řadě je třeba se zaměřit na oblast virtuálního světa – sociální sítě, jako online službu, která na základě registrace umožní vytvořit profil uživatele, pod kterým lze tuto službu využívat zejména ke komunikaci, sdílení fotografií, videa atd. s dalšími registrovanými uživateli. Určitě sociálním sítím nelze odepřít mnoho pozitivního, ale přináší i svá rizika. Prvopočátek problémů je ve skutečnosti, že uživatelé nechtou podmínky užívání sociálních služeb a že data vložena jedním uživatelem mohou být dále využívána uživatelem dalším, a to zcela legálně. Současná mladá generace tráví čas v kyberprostředí – screenagers. Ne všichni žáci se pohybují v prostředí internetu rizikově (kryptokultura, která je specifická vyhýbáním se zanechávání elektronických stop na internetu). Prostřednictvím digitálních stop je velice jednoduché „vystopovat“ každého jednotlivého uživatele. Tedy i sdílení informací – názorů, fotografií apod. nese svá rizika, a to zejména z hlediska trestněprávní roviny.

Co se týče alkoholu a kouření, žáci vědí o možných následcích, ale dokud bude současný stav okolím tolerován, ani prevence nebude všemocná. České školství není lhostejné k prevenci rizikového chování dětí a snaží se uspět v neoficiálním, ale fatálním závodě. Trvale se množí příležitosti k zakopnutí, která různým tempem poškozují život další generace. Přesto jsme z hlediska nadměrného požívání alkoholu, kouření cigaret a marihuany na evropské špičce. Negativní průvodní jevy informačních technologií představují vážně riziko pro zdravý psychosociální vývoj a bezpečnost dětí a dospívajících, zaslouží si proto cílenou prevenci. Výchova dětí k bezpečnějšímu a etickému užívání moderních technologií ve školách a zvýšení jejich povědomí o možných hrozbách jsou nejučinnější a zároveň nejdostupnější prostředek prevence. K prevenci rizikového chování přistupuje škola velmi aktivně, a to především obsahovou náplní činností a aktivit, atmosférou důvěry a spravedlivého prostředí, včasným reagováním na projevy RCH (ideálně ihned v počátcích, „nejpozději“ při zjištění problému), následnou zpětnou vazbou a kontrolou vyřešení problémů.

Klima školní družiny – na rozdíl od hromadného a vcelku náročného dopoledního vyučování dovoluje družina podstatnou část aktivit realizovat i individuálně, a některé dokonce v zásadě podle vlastního uvážení. V družině by měly děti aktivně i pasivně odpočívat po náročném dopoledni. Přicházejí do družiny po dopoledním vyučování, které je namáhavé, musejí být při něm poměrně soustředěné a v klidu, zažily chvíle napětí, radosti i zklamání. Chtějí se proběhnout, popovídat si, volně si pohrát, trochu si zařadit. Je pravda, že pro některé takové volno znamená divokou a nejlépe neřízenou aktivitu. Je k tomu uzpůsoben program, i výchovné přístupy. V družině je velmi slušné vybavení, takže dítě, které se jen trochu chce a umí zabavit, má k tomu dobré možnosti. Samozřejmě je věcí vychovatele, jakou náplň dětem nabídne a jak je přesvědčí, aby si z nabídky vybraly. I v družině se dítě snaží uplatnit ve skupině. Někdy se může stát, že dítě problémové ve třídě má tady docela dobrou pozici, je ochotné, spolupracující, vyhledávané pro kolektivní hry. Je zde větší prostor pro kontakty mezi dětmi, tedy i pro

případné šarvátky a ubližování. I pro družinu platí podobná pravidla pro žáky jako pro školní třídu a dobu vyučování. Tato pravidla však nemohou být úplně stejná jako ve třídě. Mnohem více by měla být zaměřena na komunikaci mezi dětmi, spolupráci mezi nimi, na zásady půjčování věcí druhých dětí, narušování osobního prostoru, případně vulgární vyjadřování, které je při hrách více nasnadě, tedy víceméně pravidla slušného chování ve skupině. Je proto nezbytná důslednost paní vychovatelky při vymáhání pravidel. Důležité je seznámit rodiče na začátku školního roku s posláním družiny a jejími pravidly, sdělit jim vlastní očekávání.

Vždyť jen šťastné dítě, které žije v pohodě a rádo chodí do školy, se může dobře učit. Školu vnímáme primárně jako instituci, která má děti naučit. Tomu stále ještě odpovídá její orientace na znalosti, výkonnost, podporu soutěžení. Jenže škola je důležitá součást socializace dítěte, tedy příprava na život. Naučit žáka vyjít efektivně s druhými lidmi, vyznat se sám v sobě, chovat se k druhým slušně..., patří dnes k významným úkolům měnící se školy. Otázka: Lžete někdy? Pokud jste odpověděli NE, tak právě teď lžete sami sobě. Jestliže jste odpověděli ANO, tak jste k sobě upřímní, ale zároveň z toho asi nemáte dobrý pocit. Proč? Inu, přiznat pravdu často bolí. Možná právě proto lidé lžou....

Není možné změnit člověka, ale můžeme ovlivnit jeho chování. Čím? Třeba tím, že budeme sami mluvit pravdu. Pokud druhým lžeme, těžko můžeme očekávat stoprocentní upřímnost i z jejich strany.

Každý, kdo chodil do školy, má s kázní, respektive s nekázní, nějakou osobní zkušenost. Komunikační respekt k druhému – základ kázně. V komunikaci najdeme celou řadu zlovyků, které přispívají k podpoře nekázně. Jedním z nich je nerespektování druhého člověka. K přerušování této nezdravé komunikace přispívající k nekázní je třeba, začít **důsledně naslouchat druhým a totéž chtít od nich**. Nechávat druhé domluvit a mluvit. Reagovat na jejich sdělení. Potom vzrůstá šance na zlepšení kvality komunikace a vztahů.

Nikdo nechce dát své dítě do školy, kde jsou projevy nekázně nad únosnou mez, kde se vyskytuje jakýkoliv projev nekázně ve smyslu rizikového chování. Rodič chce od školy, aby hlavně zajistila bezpečí pro jeho dítě. Dále chce, aby jeho dítě zažilo ve škole úspěch, aby bylo zapojeno do společnosti třídy a školy a aby škola zajistila bezpečné prostředí i pro ně.

Školní vyrušování a podvádění prostřednictvím informačních a komunikačních technologií je vnímáno jako nová moderní forma školní nekázně. Nejedná se pouze o rušení výuky hlasitými oznámeními o příchodím hovoru, e-mailu nebo jiné zprávě, ale za rušící se považuje i tiché přijímání a posílání textových zpráv. Proto je užívání mobilních telefonů (a jiných zařízení) nutné regulovat vnitřními pravidly školy – Školním řádem, včetně popisu sankcí za jejich porušení.

Žáci se stávají jednou ze skupin, která je nejvíce ohrožena riziky virtuálního světa, ale na druhé straně jsou skupinou, pro niž je užívání moderních technologií přirozené, atraktivní, a svůj život si nedokáží bez těchto technologií představit – především adolescenti mezi 12. a 16. rokem jsou v současné době označováni jako „kultura mobil mládeže“.

Roste agresivita mezi dětmi i vůči učitelům. A obtížná je i komunikace s rodiči, kteří mnohdy mají vzhledem ke svému pracovnímu vytížení jen malou šanci identifikovat vznikající problémy svého dítěte. Rodiče a vůbec společnost projevují sklon přenášet odpovědnost za oblast výchovy na školu, a dokonce i tam, kde evidentně a primárně rodiny selhávají, padá vina na školu.

Proto se snažíme mít všechno dostatečně podložené. Ale není to vždy snadné. Pravda je, že někdy jsou rodiče neústupní. Vidí jenom svoje dítě a odmítají, že by vina mohla být na jeho straně. Pro tuto analýzu se využívají formy dotazníkových šetření, besedy, postřehy

jednotlivých vyučujících, konzultace s metodikem prevence, záznamů o chování žáka a jednání s rodiči.

V současné době se škola potýká s některými žáky, kteří nerespektují základní pravidla slušného chování a svým jednáním narušují dění ve třídě. A problémy ve vztahu žáků k majetku druhých.

V posledních letech zaznamenáváme stupňující se tendenci výskytu fenoménu tzv. sebepoškozování, a to především u adolescentů. Je to velké téma mezi mladými, teenagery aktuální a často považované svým způsobem za atraktivní. Velké nebezpečí spočívá v tom, že čím více je téma v třídním kolektivu otvíráno, tím více se sebepoškozování šíří. Jedná se o projev, který vyděsí jak rodiče, tak učitele a širší okolí jedince. Matoucí může být někdy i to, když adolescenti obrázky svých pořezaných nebo popálených rukou rozposílají sociálními sítěmi a vyvstává z toho otázka, jestli se jedná o volání o pomoc, anebo se jim takovéto projevy líbí, napodobují své vzory a mají snahu šokovat nebo zaujmout. Tyto projevy vždy patří do rukou odborníků, a to zejména dětských psychiatrů.

Školu navštěvují děti z různých sociokulturních prostředí.

V dnešní době je problémem i vysoká rozvodovost, spojená se střídavou péčí rodičů.

Věnujeme náležitou pozornost absenci žáků, případné neomluvené hodiny řešíme ihned se zákonnými zástupci, čímž chceme předejít záškoláctví.

Vzhledem k inkluzi a integraci dětí s PAS, lehkým mentálním postižením, je třeba vést děti k sounáležitosti, pomoci potřebným a též citlivě monitorovat všechny nastalé situace. Cílem programu není hodnocení inkluze, ale upozornění na závažné úskalí – zvýšené riziko šikany u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Jejich utrpení si lze jen těžko představit. Šikana žáků s handicapem je bolestivý problém, který nesmí být přehlížen.

Silné stránky:

- základní škola je aktivní v ekologické výchově (projekty enviromentální výchovy, sběr papíru)
- zájem žáků o sport, dobrovolnické práce, sbírky
- rozšíření publikací, které se týkají rizikového chování u dětí a mládeže
- vedení třídnických hodin
- naši žáci dosahují velmi dobrých výsledků na olympiádách, soutěžích a při prezentaci prací v projektech
- celkově panuje dobrá atmosféra jak mezi učiteli a žáky, tak mezi dospělými zaměstnanci navzájem
- důležitým prvkem je školní a třídní prostředí (žáci si pod odborným vedením vylepšují nejbližší okolí školy a udržují si na něm pořádek, ve třídách mají k dispozici nástěnky, kde mohou realizovat vlastní nápady a podílet se na výzdobě)
- rychlá reakce na projevy rizikového chování
- zapojení do programů pod vedením třídní samosprávy

Příležitosti:

- navázat užší kontakt s jinými institucemi (Policie ČR, Adiktologie, OSPOD, kurátor....)

- učitelé mají zájem o informace, chtějí se orientovat v problematice prevence, chtějí se učit „něco nového a užitečného“, vyzkoušet si nové techniky, které by mohli využít při výuce svého předmětu a třídnických hodinách („inspirace“)
- častěji zařazovat třídnické hodiny mimo výuku
- nadšení ze strany žáků a rovněž tak i učitelů pro mimoškolní aktivity (výlety, exkurze cestopisné přednášky, projektové vyučování, vystoupení pro rodiče)
- zájem žáků o zdravý životní styl
- spolupráce se Školskou radou
- komunikace s rodiči a aktivní zapojení rodičů při řešení projevů rizikového chování i do odpoledních akcí
- pokračovat nadále ve všech aktivitách, které se nám osvědčily
- častěji zařazovat do výuky průřezová témata týkající se rizikového chování dětí a mládeže

Slabé stránky:

- nedaří se včas odhalit vandalismus, vzrůstající agresivitu některých žáků, slovní výpady
- přístup některých žáků k výuce a k práci druhých, u starších žáků celková lhostejnost
- časté pozdní příchody žáků na I. i na II. st., časté absence některých žáků
- kouření některých žáků mimo areál školy před začátkem nebo po skončení výuky
- spolupráce a komunikace s některými rodiči
- nižší účast rodičů na třídních schůzkách a konzultacích na II. stupni
- nedostatek finančních prostředků pro mimoškolní aktivitu
- agrese dětí ve školní družině

Hrozby :

- komunikace s rodiči (nezájem o děti, málo času na děti)
- rozpad rodiny, střídavá péče
- nesoudnost rodičů (přístup rodičů k přijetí, pochopení a podpoření rozhodnutí školy)

6. GARANT PROGRAMU

Ředitel: PaedDr. Irena Jarešová

Výchovné poradkyně: PaedDr. Irena Jarešová (I. st.), Mgr. Jana Tovarová (II. st.)

Školní metodik prevence: Mgr. Jana Tovarová

Školní speciální pedagog: Mgr. Pavla Kazdová

Spolupráce s vedoucími předmětových komisí, metodického sdružení, pravidelná konzultace s učiteli Výchovy ke zdraví, Občanské výchovy, Informačních technologií, Dějepisu, Chemie, Přírodopisu. Pořádáme pro sebe navzájem konzultace, sdílíme své znalosti.

Školní poradenské pracoviště pracuje ve složení:

Výchovný poradce pro I. stupeň: PaedDr. Irena Jarešová

Výchovný poradce pro II. stupeň a školní metodik prevence: Mgr. Jana Tovarová

Školní kariérový poradce: Mgr. Jana Tovarová

Školní speciální pedagog: Mgr. Pavla Kazdová

Externí školní psycholog: PhDr. Jitka Čmuhařová

7. SPOLUPRÁCE S RODIČI

Učitelé, rodiče i žáci jsou prostřednictvím třídních učitelů informováni o realizaci MPP na škole, s programem proti šikanování a krizovým plánem, se ŠŘ, seznámení rodičů s posláním školní družiny a jejími pravidly, o situaci na škole i o možnostech případné pomoci průběžně na webových stránkách školy, třídních schůzkách, v konzultačních dnech, ve dnech otevřených dveří a prostřednictvím některých článků v Listech. Vytisknuté důležité dokumenty k oblasti rizikového chování jsou k nahlédnutí u metodika prevence, ředitele školy. Jako zdroj informací pro rodiče se používají zavedené informační kanály (elektronická i žákovská knížka, žákovský zápisník a omluvný list, internetové stránky, Bakaláři, informativní letáky a plakáty, třídní schůzky a konzultace ...). Škola je dnes chápána jako otevřená instituce, která vítá komunikaci a spolupráci s dalšími subjekty, především pak s rodinami samotných dětí.

Je známo, že rodiče mají o školu zájem především v předškolním věku dětí a pak při nástupu dítěte do první třídy, pak jejich zájem úměrně věku klesá. Pokud je dítě úspěšné a nemá výchovné problémy – není třeba školu navštěvovat, anebo je neúspěšné, má výchovné problémy, chodí za školu – potom raději nekomunikují a nevystavují se problémům a nutnosti je řešit. Jsme si dobře vědomi toho, že vzájemná spolupráce výraznou měrou přispívá ke školní úspěšnosti dětí. Rodiče bývají plně zaměstnaní, výchově svých dětí se sice věnují, ale nemají vždy dostatek času, aby je mohli ohlídat v rizikových situacích. Třídní učitelé se snaží být ve velmi úzkém kontaktu s rodiči, informují o veškerém dění ve škole (email, telefonicky, individuální konzultace), motivují rodiče ke spolupráci se školou, umožňují vstup do výuky (DOD). S rodiči je navazován kontakt se školou formou prezentací výsledků práce dětí či formou veřejných vystoupení.

Školská rada je svým záměrem prostor pro setkávání rodičů, učitelů a zřizovatele. Zástupci skupin by měli oboustranně předávat informace, názory a náměty všech a všem, které zastupují. Žákovská samospráva stojí na principu žáci, učitelé a ředitel. Děti v ní zrají, protože nehledí jen na starosti a šance své, ale celé třídy a školy. Proto mají právo, aby jejich hlas byl slyšet i ve školské radě.

8. VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ

Pedagogové se v rámci svých možností zúčastní aktivit zaměřených na prevenci rizikového chování. Školní metodik prevence po celý rok sleduje nabídku metodických seminářů, školících pobytů, publikací, letáků, časopisů Prevence, Moderní vyučování, Třídní učitel, Integrace a inkluze, Učitelství noviny. Sleduje vyhlášky a metodické pokyny. Pravidelně se zúčastňuje nabídnutých seminářů a informuje pedagogické pracovníky školy.

Ze vzdělávacích programů jsou neustále vybírána témata týkající se hlavně rozvoje osobnosti, zdravého způsobu života, ochrany dětí, formování myšlení, postojů a sociálních kompetencí, motivace pro trávení volného času, kritéria pro to, co je dobré a špatné pro nás a naše tělo, místo jedince ve společnosti, v kolektivu a partě. Tato témata zařazujeme do hodin a předmětů jako je Český jazyk, Přírodopis/Přírodověda, Pracovní vyučování, Výchova ke zdraví, Informatika, Občanská výchova.

Témata:

- problematika šikany a závislostí (semináře týkající se možnosti práce v oblasti prevence nápravou špatných vztahů ve skupině, prevencí šikany),
- budování autority pedagoga (semináře na téma formální a neformální autority, chyby v komunikaci),
- zážitková pedagogika (semináře, webináře zabývající se problematikou zážitkové pedagogiky, budováním atmosféry v kolektivu třídy),
- programy primární prevence pro děti a mládež (prevence HIV/AIDS, neplánované těhotenství...),
- semináře s tematikou Prevence rizikového chování v praxi škol (prevence kouření, kriminalita dětí a mládeže, styly mladých...),
- kyberšikana (strategie vyšetřování šikany),
- práce se třídou – bezpečné klima třídy,
- jak pracovat s dětmi s poruchou ADHD, ADD, VPU, PAS
- účast na konferencích – Kyberpsycho, Saferinternet, Středočeská konference rizikového chování, Konference PPRCH 2019
- sebezkušenostní semináře (pedagog + partner + prožitek),
- workshopy „Jak na pravidla, aby nebolela“ (jak je možné efektivně a systematicky s tématem pravidel pracovat jak se žáky, tak s pedagogy), „Jsi jiný, jaké to je?“, „Čisté ručičky“ (program prevence přenosu infekce, dobrá praxe, projekt podpory zdraví MZ ČR 2018)
- semináře – Prevence úrazů a otrav u dětí školního věku, Analýza životního stylu a zdraví mládeže, Prevence kybernetické kriminality dětí a mladistvých
- nabídky společnosti META, o.p.s. společnost pro příležitost mladých migrantů, služby pro pedagogy
- DVPP – Dopravní výchova/problematika bezpečnosti silničního provozu
- Jak komunikovat s dětmi po jejich návratu do lavic (COVID – 19)

9. METODY PRÁCE

V rámci výuky jsou a budou i nadále kromě tradičních metod práce využívány další metody, které nutí žáka aktivně se zapojovat do výuky a tvořit tak vyučovací hodinu společně s pedagogem. Výchova probíhá mezipředmětově.

Některé používané metody práce:

- výklad (informace),
- samostatná práce (slohové práce na určená témata, referáty, informace z tisku, práce na PC), prezentace,
- besedy, diskuze, rozhovor, pozorování
- hraní rolí, obhajoba určitého názoru, trénování způsobu odmítání,
- párová, skupinová práce ve třídě,
- prožitkový program – zážitková pedagogika
- komunitní programy,
- projektové vyučování, celoškolní projekty,
- peer program,
- „Kimovky“ na různé způsoby, minutové mluvení, krátké relaxační aktivity
- metoda storytellingu,
- metoda krátké intervence,
- pedagogická diagnostika,
- využívání audiovizuálních pořadů.

Součástí hodnocení výsledků práce jednotlivých žáků je i jejich sebehodnocení a slovní hodnocení učitelem. Žáci tak dostávají komplexní zpětnou vazbu od pedagoga a jsou informováni o svém pokroku a nedostacích.

Vztah mezi učitelem a dítětem se buduje od samého začátku povinné školní docházky. Právě období mladšího školního věku je velice významné z hlediska vytváření si, pokud možno, pozitivního vztahu ke škole a ke vzdělání jako takovému. Osobnost učitele sehrává v tomto období nezastupitelnou úlohu, stává se pro dítě nejdůležitější osobou v rámci školního prostředí.

Na prvním stupni je v hodinách prvouky a přírodovědy hlavně kladen důraz na nebezpečí kouření a užívání alkoholických nápojů, zneužívání léků a orientačně o návykových látkách, o rizikovém chování v dopravě, kontaktu s cizím člověkem, práce s moderními technologiemi včetně internetu. Na druhém stupni se žáky hovoříme o různých druzích návykových látek, jejich škodlivými vlivy na organismus. Poruchy příjmu potravy (nadváha, anorexie, bulimie, ortorexie, bigorexie), kyberšikanou, násilím, záškoláctvím, vandalismem. V hodinách Výchovy ke zdraví, Občanské výchovy jsou k osvojení ochranných kompetencí využívány sociální hry (mezi žáky velice oblíbené), ve kterých se děti učí obhajovat svůj názor, stanoviska, řešit konflikty (verbální i neverbální komunikace).

Schránka důvěry

Schránka důvěry je umístěna v budově I. i II. stupně. Schránka slouží pro dotazy dětí na různou problematiku. O problému by se mělo hovořit i v kolektivu třídy. Schránka funguje i pro rodiče, kam mohou vhodit svoje dotazy, na které obdrží odpověď, když se podepíší.

Další formou je tzv. **volání SOS** (všechny děti ve škole znají metodika prevence, za kterým mohou přijít vždy ve chvílích, kdy potřebují řešit osobní problém, mají chuť se svěřit, s někým poradit) a seznámení žáků s krizovými telefonními čísly.

Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi:

Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi:

Drop in	224 223 758
K centrum Nymburk	325 514 424
Linka bezpečí	116 111; pomoc@linkabezpeci.cz
Linka vzkaz domů	800 111 113, 724 727 777
Rodičovská linka	840 111 234; pomoc@rodicovskalinka.cz
Pedagogicko psychologická poradna	325 512 667
Sociální středisko FOD	325 512 551
Linka AIDS pomoci	800 800 980
OSPOD Lysá n. L. - kurátor	325 510 276
Okresní metodik prevence	325 512 667
Městská Policie	325 552 065
Policie ČR (obvodní odd.)	325 551 022
Ambulance psychiatrie pro děti a dospělé	325 512 234
Dětský psychiatr	224 934 287
Ambulance klinické psychologie	972 255 130
Středisko výchovné péče Kolín	321 718 555
Probační a mediační služba Nymburk	325 511 866
Linka Ztracené dítě	116 000
Horká linka	www.horkalinka.cz
pro Fem	kyber.sikana@profem.cz
Dětské krizové centrum	www.dkc.cz ; problem@дитеkrize.cz
Sdružení Nebud' obět'!	www.nebudobet.cz
Národní centrum bezp.internetu	www.saferinternet.cz
E-bezpečí	www.e-bezpeci.cz ; info@e-bezpeci.cz
Poradenská linka pro pedagogy	841 220 220
Úřad na ochranu osobních údajů	234 665 212; www.uoou.cz
Středisko výchovné péče Kolín	777 738 794
Bezpečný internet	www.bezpecnyinternet.cz
Bílý kruh bezpečí	www.bkb.cz
Naděje pro autismus	www.nadejeproautismus.cz

10. JEDNORÁZOVÉ A DALŠÍ AKTIVITY

Aktivity, které napomáhají žákům zaujímat žádoucí postoje k projevům rizikového chování a upevňovat je, vychází jednak z náplně vyučovací hodiny, jednak z jednorázových akcí (např. Dny otevřených dveří, slavnostní zápis prvňáčků, besedy s odborníky, požárníky, lékaři, policisty, integrovaný záchranný systém, karnevalové odpoledne...)

Volný čas jako prevence

V dnešní době se většina lidí setkává s velmi vysokými nároky, ty jsou na ně vyvíjeny jak ze strany rodiny, školy, společnosti, tak i tlaky kladené pomocí komunikačních technologií. Na základě uspěchanosti našeho života se i více začala prohlubovat problematika sociálně patologických jevů.

Jakým způsobem můžeme ovlivňovat tyto negativní projevy chování? Prvopočátek všeho je v rodině, do té se jedinec dostává jako do první společnosti po svém narození. Ta jej však ovlivňuje nejen v pozitivním smyslu, ale bohužel i v negativním smyslu. Dalším prostředím je společnost, se kterou se jedinec setkává během svého života od narození až po svoji smrt. S nárůstem problémů v sociální sféře se problematika volného času dostává neustále do popředí. Problém se prohlubuje i tím, že přibývá dysfunkčních rodin.

Dětem a mládeži jsou předkládány velmi lákavé a zajímavé volnočasové aktivity, většina je však také různě finančně náročná. Poměrně výrazně se zvětšují sociální rozdíly mezi rodinami, tyto mimo jiné ovlivňují i možnosti rodičů dopřát svým dětem určitou volnočasovou aktivitu.

Co dělají děti ve volném čase a kolik toho času vlastně mají? Přibývá dětí, které jsou již od nejtělejšího věku učeny sledovat nejrůznější televizní pořady a později usedají před monitory počítačů. Další skupinou jsou děti, jejichž rodiče se jim od malička snaží zajišťovat nejrozmanitější druhy zábavy (kojenecké plavání, sportování přes výtvarné činnosti, zpěv a další), které je provázejí až do nástupu povinné školní docházky. Po nástupu do školy se rodiče snaží dále svoje děti podporovat a rozvíjet jejich zájem o volnočasové aktivity. Tyto děti jsou zvyklé na aktivní trávení volného času, a dokonce tyto aktivity samy vyhledávají, míra rizika trávení volného času nesprávným způsobem, mezi který patří např. potulování se po ulicích či pohybování se v kruzích nejrůznějších part bez jasné náplně či sklony k drobné kriminalitě, výrazně omezuje.

Neustále pracujeme na prevenci, zapojujme děti a mládež do nejrůznějších zajímavých projektů. Obracujeme se na rodiče a vzbuzujeme jejich zájem.

Učení je důležité, ale neméně důležitý je i odpočinek. A nemyslím tím zrovna lenošení u televize, ale aktivní odpočinek, při kterém si dítě oddychne od školních povinností a přijde na jiné myšlenky. Kolik času by našim potomkům měla zabrat zájmová činnost? Jeden, dva či více kroužků týdně? Velmi záleží na osobnosti dítěte. Co je pro jedno nepřekonatelnou zátěží, je pro jiné příjemným využitím volného času. Obecně lze říci, že ty temperamentnější a vnímavější snesou více než ty pomalejší a introvertnější. Proto je důležité brát v úvahu při výběru kroužků pro své děti nejen jejich věk, ale také povahové vlastnosti. Např. pro děti ve věku 6 – 14 let jsou vhodnými volnočasovými aktivitami: sportovní a pohybové aktivity, hudební a dramatické aktivity, taneční kroužky, výtvarné a rukodělné kroužky, přírodovědecké kroužky, turistické kroužky, počítačové kroužky a bojové sporty. Ukázky volnočasových aktivit probíhají během září na sportovním hřišti v Lysé nad Labem.

Máme kvalitní nabídku volnočasových aktivit. Na naší škole mají děti velký výběr kroužků organizovaných školou, DDM Nymburk a jinými lektory. Význam sportu a pohybu pro zdraví člověka si na naší škole uvědomujeme, a také proto jsme si pro děti připravili širokou škálu sportovních aktivit – např. sportovní hry, florbal, mažoretky... uměleckých aktivit - např. keramika, dramatický kroužek, a jiných – např. příprava na přijímačky na SŠ, kroužek 3D tisk... Je třeba uvést, že v našich sportovních kroužcích a nepovinných předmětech má šanci sportovat opravdu každý – nejsou to záležitosti výběrové (navíc nepovinné předměty a kroužky pořádané školou jsou pro děti zdarma, čímž se snažíme dětem odstranit i ty nejmenší překážky, které by je od jejich sportování mohly odrazovat). Je přeci jasné, že zdravý životní styl, ke kterému jednoznačně sport a pohyb patří, není jen pro děti sportovně nadané, ale je důležité vypěstovat dobrý vztah ke sportu i v dětech, které nejsou tak šikovné.

Další oblastí, ve které nabízíme žákům vyžití, je kultura. Děti vyjíždí s učiteli/učitelkami na divadelní představení do Prahy, Nymburku nebo Mladé Boleslavi. Jedná se o jednu z forem sblížení dětí s učiteli, neboť žáci se cítí ve společenských šatech v důstojném divadelním prostředí jakoby vyspělejší a otevřeněji komunikují. Jsou to akce, které děti rozvíjejí správným směrem a zvyšují jejich kulturní přehled.

Samozřejmostí je účast žáků naší školy v předmětových olympiádách. Učitelé jednotlivých předmětů rádi pomáhají žákům v případě na okresní, krajská, ale i celorepubliková kola olympiád v nichž naši žáci dosahují velmi dobrých umístění. Výborné jsou i úspěchy žáků na výtvarných soutěžích.

Vyučující všech ročníků si na začátku školního roku připravili plán exkurzí a procházek, které s dětmi během roku uskuteční. Kladou si za cíl nejen obohacení výuky a propojení mezipředmětových vztahů, ale také rozšíření obzoru žáků. Hledat možnosti svého uplatnění ve společnosti – volba dalšího studia. Snaží se informovat o životě mimo okruh jejich zájmů. Pokouší se o ukázkou jiných oblastí života a jiných alternativ využití volného času, se kterými se v některých rodinách nemají děti možnost setkat. Exkurze a výlety jsou systematicky zařazovány do měsíčních plánů školy.

I ve školní družině se stále něco děje. Činnosti, které se nabízejí, jsou zajímavé a přitažlivé, zábavné a navíc motivačně propojené, aby si děti po celý rok užily plno zážitků a dobrodružství.

Aktivity nad rámec školních osnov:

- sportovní soutěže, turnaj v malé kopané, fotbal (McDonald's Cup), atletika
- tradiční sportovní akce školy – Vzpomínka na Emila Zátopka, Velká cena Lysá nad Labem
- dopravní soutěže
- „Rozloučení s létem“ – akce pro rodiče a jejich děti
- charitativní akce – např. Teribear,
- informativní nástěnka
 - problematika šikany volba povolání, sexuální zneužívání dětí, práva dítěte. Cílem je nenásilné informování a nabídnutí témat k diskuzi mezi dětmi a vyučujícími.
 - jednoduché informace o typech rizikového chování (agrese, hněv, vztek) a přehled důležitých telefonních čísel

Probíhají a budou probíhat besedy s odborníky podle možností školy a momentální nabídky akcí.

11. SITUACE NA ŠKOLE

Přehled problémů:

- mimo prostory školy a mimo dobu vyučování omezený počet žáků kouří (v celém areálu školy je zakázáno kouřit),
- jako jeden z palčivých problémů vnímáme pozdní příchody týkající se především žáků 8., 9. ročníků, ale i mladších žáků – 6.ročníky
- projev vandalismu (poškození skříněk na oblečení, lavic, nástěnek, sociálních zařízení, budovy školy),
- projevy šikany (projevily se problémy v mezilidské komunikaci mezi žáky druhého stupně), prvního stupně (jednalo se o verbální, přímé a nepřímé šikanování, posměch, agresivní chování vůči spolužákům zejména slovní výpady), kyberšikany,
- záškoláctví (jedná se o problém ve vyšších ročnících, tj. 8. a 9. třída). Důvody k záškoláctví: z. jako důsledek problémů souvisejících s učením a vzděláváním; z. jako důsledek vztahových a osobnostních záležitostí; z. jako důsledek vlivu rodinného prostředí a výchovy,
- oblast virtuálního světa a pohyb žáků po internetu, aktivity spojené s rizikovým chováním v kyberprostoru,
- fyzické napadení spolužáka,
- lhaní a krádeže mezi dětmi, zadlužování,
- nepřipravenost na výuku, pozdní omlouvání některých žáků, nezájem rodičů (6. - 9. ročník),
- poruchy příjmu potravy,
- nerespektování autority učitele,
- genderově motivované obtěžování a homofobní šikana ve školách,
- záměrné sebepoškození.

Shrnutí:

Až se děti vrátí do lavic – mluvit s dětmi o ohrožení nákazou?

Rozhodně ano. Jen je třeba citlivě volit časový rozsah. Na jedné straně by bylo patologické situaci ignorovat a neřít nic. Na druhé straně by stejně tak nebylo přínosné, kdyby pedagog úzkostně setrval v tématu přemíru času. To, jak dětem umožníme sdílet jejich pocity a názory, bude dalším kamínkem v mozaice dobrých vztahů. A z dobrého vztahu k pedagogovi se odvíjí ochota dětí jej respektovat a vycházet s ním.

Lze předpokládat, že po návratu do lavic bude ve třídách větší ochota k soudržnosti a porozumění. Pro pedagogy je to velká šance na to navázat a tuto atmosféru posilovat.

Celková atmosféra je z pohledu metodika prevence dobrá, žáci a učitelé spoluvytvářejí příznivé klima školy. Klima školy lze měnit. Pozitivní klima školy nevznikne automaticky a nelze direktivně nařídit. Budujeme vzájemnou důvěru a snažíme se naplňovat společné vize. Ke zkvalitňování klimatu školy vede cesta záměrných, dlouhodobých změn a plánovaných intervencí. Jedná se o cílevědomý proces, který je průběžně revidován. Když si všichni navzájem porozumějí, začnou se podporovat a pak mohou chodit do školy rádi. Žáci pak vnímají, že učitelé o ně mají skutečný zájem, důvěřují jim a podporují je. Jde tu o přirozený respekt. Přesto někdy ve škole zavládne „dusno“ ohledně nějakého incidentu nebo díky „špatné náladě“ zúčastněných.

Prevence by měla být vystavěna spíše na aktivní podpoře žádoucích a pozitivních vzorců chování, než výhradně na snaze o eliminaci problémových projevů žáků. Škola může více přispívat k morálnímu rozvoji žáků a pomáhat rozvíjet jejich pozitivní postoj k sobě, k druhým lidem i k okolnímu světu. Skrze podpory přirozené zvědavosti, kreativity v průběhu školní

docházky lze zvýšit pravděpodobnost toho, že si žáci přenesou touhu po poznání, otevřenou mysl a sociální kompetence do svého dalšího života.

V letošním školním roce bychom rádi pokračovali v motivaci k pozitivnímu přístupu ke zdravému životnímu stylu – klást důraz na negativní vliv kouření na zdraví, vést žáky k životu bez závislostí, dostatek pozornosti věnovat poruchám příjmu potravy a pozitivnímu vnímání vlastního těla a na třídních schůzkách neustále zdůrazňovali spolupráci rodič – učitel (prevence záškoláctví), včasné omlouvání žáků.

Na závěr bych chtěla potvrdit a zdůraznit, že spolupráce se školním externím psychologem může být velmi přínosná jak pro jednotlivé žáky i učitele, tak pro celkové klima ve třídě a v celé škole.

12. ŘEŠENÍ PŘESTUPKŮ

Škola má vypracovaný postup pro řešení šikany, výskyt návykových látek, záškoláctví, nově též krizový plán pro řešení rizikových situací dětí s PAS.

Doporučený postup řešení při výskytu patologických jednání ve škole: aktuálně platné Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních a aktuálně platný Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních.

Při řešení počáteční šikany se nesmí podcenit byť jen sebemenší detail. Účinnost zákroku je empiricky ověřitelná. V případě chyby hrozí vážné nebezpečí poškození oběti. Všechny kroky, které hodláme učinit, musí být promyšlené a musíme počítat i s alternativními postupy. Obrovskou chybou by tedy bylo např. Vyšetřování údajných agresorů ihned zpočátku. Sled kroků základního postupu počáteční šikany (agresori nevnutili prozatím násilí ostatním a většina dětí není na jejich straně):

1. Odhad závažnosti onemocnění skupiny a rozpoznání, zda nejde o neobvyklou formu šikanování
2. Rozhovor s informátory a oběťmi
3. Nalezení vhodných svědků
4. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
5. Ochrana oběti
6. Předběžná diagnostika a volba dvou typů rozhovoru
 - a) rozhovor s oběťmi (směřování k metodě usmíření)
 - b) rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
7. realizace vhodné metody
 - a) metoda usmíření (nikoho netrestáme)
 - b) metoda vnějšího nátlaku, výchovný pohovor nebo výchovná komise
8. Třídnická hodina
 - a) efekt metody usmíření
 - b) oznámení potrestání agresorů
9. Rozhovor s rodiči oběti
10. Třídní schůzka
11. Práce s celou třídou

Žáci jsou se Školním řádem seznámeni vždy na začátku školního roku – první školní den a dále pak opětovně v průběhu školního roku.

Opatření ve škole:

- kázeňské opatření - napomenutí a důtka třídního učitele,
- kázeňské opatření - důtka ředitele školy,
- v klasifikaci snížení známky z chování,
- převedení do jiné třídy,
- doporučení rodičům návštěvy v ambulantním oddělení střediska výchovné péče pro děti a mládež, PPP,
- poradenská služba rodičům, setkání se školním externím psychologem
- individuální výchovný program

Opatření ve školní družině:

- důsledné vymáhání pravidel

- napomenutí vychovatelky
- rozhovor se žákem
- upozornění na další postup v případě přetrvávání nevhodného jednání
- dočasné vyloučení z atraktivní činnosti (nesmí být časově neomezené)
- převedení do jiného oddělení
- schůzka se z. z., TU, VýchP, ŠSpecPg
- poradenská služba rodičům, setkání se školním externím psychologem
- opatření dle bodu 1.12. Vnitřního řádu ŠD: „Při porušení povinností stanovených tímto řádem ŠD lze podle závažnosti porušení žákovi uložit: a) písemné napomenutí vychovatelky ŠD b) důtku ředitele školy c) sníženou známku z chování d) vyloučení ze ŠD. Škola neprodleně oznámí kázeňský postih a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci a zaznamená jej do povinné dokumentace školy.“

Přestupky jsou řešeny podle jejich závažnosti s přihlédnutím k věku a rozumové vyspělosti žáka v souladu se školním řádem a dodržením všech metodických pokynů a legislativních předpisů.

- Agresivní chování bychom neměli nikdy přehlížet, měli bychom vždy okamžitě zasáhnout a dát tak najevo nesmiřitelnost s tímto jevem.
- Jednejme hned, řešme situaci, pomozme ublíženému, trestejme agresora. Nezapomínejme na dlouhodobá výchovná opatření. Vyvarujme se ukvapených diagnóz a postupů, které mají zásadní charakter.
- Odsuzujme čin, ne dítě.
- Trestejme rychle a k případu se pokud možno již nevracejme.
- Trvejme na náhradě škody.

Podání návrhu orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu je výsledkem jednání výchovné komise.

13. SUBJEKTY PODÍLEJÍCÍ SE NA VÝCHOVĚ DĚTÍ

Oblast školství:

- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- krajský protidrogový koordinátor
- školská poradenská zařízení
- aktuálně platné Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních
- aktuálně platný Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 1 – Návykové látky – drogy (aktualizováno 2019)
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 2 – Rizikové chování v dopravě
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 3 – Poruchy příjmu potravy (mentální anorexie, mentální bulimie)
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 4 – Alkohol u dětí školního věku (aktualizováno 2019)
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 5 – Syndrom týraného dítěte
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 6 – Školní šikana (aktualizováno 12/2019)
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 7 – Kyberšikana
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 8 – Homofobie
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 9 – Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 10 – Vandalismus
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 11 – Záškoláctví
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 12 – Krádeže
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 13 – Tabák (aktualizováno 2019)
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 14 – Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 15 – Netolismus
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 16 – Sebepoškozování
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 17 – Nová náboženská hnutí
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 18 – Rizikové sexuální chování
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 19 – Příslušnost k subkulturám
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 20 – Domácí násilí
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 21 – Hazardní hraní
- MŠMT Prevence rizikového chování – Příloha č. 22 – Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS

Zákonní zástupci:

- Zákon č. 89/2012, občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Orgány sociálně - právní ochrany:

- Zákony o sociálně – právní ochraně dětí

Policie ČR:

- Zákony o Policii ČR

Nestátní instituce, neziskové organizace:

- společenství proti šikaně o. s. <http://www.sikana.org/>
- dětské krizové centrum <http://www.dkc.cz/>
- růžová linka organizace Záchranný kruh

14. HARMONOGRAM PROGRAMU

V tomto školním roce 2020/2021 se řídíme manuálem k provozu škol a školských zařízení vzhledem ke covid-19, a proto může dojít ke změnám v naplánovaném programu.

- volnočasové aktivity žáků
- zapojení do kroužků, kurzů (celoročně)

- schránka důvěry
- žákům by měla sloužit hlavně tehdy, kdy se dostanou do jakýchkoliv problémů (celoročně)

- seznámení žáků s MPP, pravidly chování ve škole
- hodiny Výchovy ke zdraví, třídnické hodiny

- seznámení rodičů s MPP
- třídní schůzky (i mimořádné), konzultace a webové stránky školy

- zapojení do preventivního projektu Policie ČR
- besedy (celoročně)

- ankety, besedy
- ankety budou zaměřeny hlavně na šikanu, kyberšikanu, vandalismus, zadlužování a protidrogovou prevenci, spokojenost ve škole, bezpečnost ve městě, sexuální výchova, témata a termíny budou upřesněny
- besedy pro žáky 1. - 5. 7. (výukový program Škola zdraví, Osobní bezpečí, Internetová gramotnost bezpečný pohyb na vlně internetu, Bez úrazů je to fajn, program Svět záchranářů), 6. – 9. ročníků (Program prevence neplánovaných těhotenství a interrupcí, Návykové látky, Poruchy příjmu potravy, program Svět záchranářů, Hazard a risk, sláva a zisk?, Digitální stopa,, spolupráce s Městskou policií – Požáry, Mimořádné události, Příručka první pomoci .., Nehodou to začíná...). Další besedy budou zaměřeny podle aktuálních problémů ve třídách, např. „Andělská křídla“, „Pilné včeličky“, „Osobní erb“, „Moje slzy“, klima ve třídě.

- školní projekty:
- preventivní program „Nechte mě bejt“ - týká se problematiky šikanování, video příběhy, ve kterých jsou ukázány různé projevy šikany od slovních nářeků, přes braní svačiny a peněz až k fyzickému napadání. Následují debaty a navrhuje se postupy, jak správně řešit případ výskytu šikany;
- „Čteme ve vlaku“
- „Den Země“, „Den v terénu“ - žáci si upevňují vztah k přírodě a ke svému kraji;
- „Masopust“ - důraz na poznávání tradic a zvyků v regionu; charakteristika období Tří králů do Velikonoc (náplní projektu je příprava a výroba masopustních masek a škrabošek, karnevalových kostýmů, masopustní průvod městem);
- „Velikonoce“ - žáci se seznamují s velikonočními symboly, s pranostikami, zdobením kraslic, pletením pomlázky, návštěva Skanzenu v Přerově;
- „Zdravé zoubky“ - jak pečovat o svůj chrup;
- „STOB“ - zdravý životní styl (správná životospráva, nutnost pohybu, vhodnost či nevhodnost některých potravin);
- „Tradice Adventu a Vánoc aneb Školou chodí Mikuláš“ - projektový den připomínající předvánoční a vánoční zvyky a tradice naší republiky, ale i okolních zemí;

- Vánoční pořady Jakuba Zenkla
- Vánoční akademie, jarmark, divadelní představení „O staré bambitce“
- „Zelenina“ - poučení spolužáků o způsobu pěstování, sázení a sklizení vybrané zeleniny a také upozornění na množství vitamínů a zdraví prospěšných látek, které zelenina obsahuje;
- Projekt zaměřený na zdravou životosprávu – příjem potravy, zhotovení si vlastních a hlavně chutných pokrmů;
- „Den evropských jazyků“ - projekt jazykářů II.st.
- „Cirkus Bedříšek na cestách“ – projekt jazyků na I. st.
- „Projekt svazek přátelství“ - společenské chování;
- „Chováme se bezpečně I., II. pro 1. stupeň“ (trénink reakcí na potencionálně nebezpečné situace);
- projekt „Český rok“ - Jaro, Léto, Podzim, Zima;
- „Hravě o zdraví“ - reprodukční zdraví, prevence HIV/AIDS
- peer – programy
- celoroční práce s třídními kolektivy – komunitní kruhy (cílem je odhalit příčiny problémů v sociálních vazbách žáků = komplexní posouzení všech faktorů dotýkajících se kolektivního života třídy za využití vhodných pedagogicko-psychologických metod práce), třídnické hodiny, setkání starostů tříd s metodikem prevence

Do výuky zařazujeme tělovýchovné chvílky a relaxační cvičení.

15. ZÁVĚR

Minimální preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělání žáků po celou dobu povinné školní docházky. Účastní se ho celý pedagogický sbor, žáci, rodiče a odborníci. V rámci MPP je nutné kombinovat poskytování informací z oblasti prevence rizikového chování s výcvikem v sociálních dovednostech. Dále je nutné preferovat přístupy zaměřené do oblasti zdravého životního stylu a aktivního sociálního učení. Program musí brát zřetel na věk a osobní charakteristiky jedinců. Bude mít smysl jedině tehdy, když všichni zúčastnění budou vidět smysluplnost své práce. Tohoto chceme dosáhnout dobrou a pravdivou informovaností, ochotou vyslechnout druhého a nalezením správné cesty v případě pomoci.

Co se stane ve škole, musí řešit škola, učitel, který je přímo u věci, pokud možno ihned.

Často subjektivně vnímám, že „problémové chování“ žáků má vzrůstající tendenci, a to nejen do počtu, ale i do „kalibru“. Pomáhá mi rada – i to nejproblémovější dítě ze třídy je mnohdy tím nejlepším, co nám do školy přijde. Snažme se mu porozumět a přijít na to, proč je takové, jaké je, a jak na něj. Je to výzva.

Ano, rodiče i veřejnost vstupují do prostoru školy daleko víc, než jsme byli zvyklí. Náš problém je, že spokojený rodič nám své pocity nesdělí, nespokojený ano. Často proto žijeme v představě, že se práce nedaří. Ale ono to tak není, jen ti nespokojení jsou více slyšet. Mnoho dětí nechodí do školy rádo, podpora vzdělání ze strany části rodičů je velmi malá a dávají tento svůj přístup ke škole, ke vzdělání i k životu dětem najevo.

V souvislosti s inkluzí je třeba též zvýšené opatrnosti při práci ve třídách s integrovanými dětmi, ať už jsou to děti s PAS, lehkým mentálním postižením či tělesným postižením, žák cizinec. Je třeba vést žáky ke spolupráci a pomoci těmto dětem.

Podstatný předpoklad úspěchu je dobrá znalost dětí – komunikace s vyučujícími, vychovateli, asistenty pedagoga... Při vytváření sociálních vztahů hraje roli čas. Žákovi i učiteli trvá nějakou dobu než se interněji seznámí s chodem školy i jeho osazenstvem. Nicméně, aby každý patřil do týmu, je třeba systematicky pracovat.

Pocit příslušnosti ke své skupině je přirozená potřeba. Zvláště u dětí a dospívajících je zesílena tím více, čím více jsou znejistěni ze odcházejí z vlivu rodičů, ale ještě si nevytvořili vlastní pevnou identitu. Více než při čemkoliv jiném v této práci je potřeba, aby třídní učitel šel pomalu s třídou a nechtěl vytváření identity uspěchat. Je to dlouhodobý proces.

Existují technické pomůcky, které mají napomáhat ve škole vyšší efektivitě (interaktivní tabule, tablety, využití internetu, powerpointové prezentace, možnostem dětí lépe přizpůsobený obsah učiva...) Stejně však nakonec zůstane jako klíčový faktor osobní působení učitele, jeho pedagogické dovednosti, vztahy mezi dětmi, přesvědčivost, schopnost motivovat je, ovlivňuje je vzor, který jim nabízí.

Ukazuje se, že školní nekázeň je stále aktuálním tématem. Školní kázeň je vědomé dodržování psaných norem (školní řád, pravidla ve třídě) i těch nepsaných (slovní pokyny pedagogů, příp. dalších zaměstnanců školy). Abychom mohli podporovat kázeň u žáků, namíchejme koktejl přísnosti, důslednosti, spravedlnosti, laskavosti, inteligence. Je velmi důležité, aby byli žáci seznámeni s pravidly chování ve škole, aby bylo vždy jakékoliv překročení společenských nebo zákonných norem řešeno a následně v případě nutnosti zaveden preventivní program plně v

kompetenci školy. Nikdo z venku za mne kázeň nevytvoří, ani nezkvalitní klima ve třídě. Naučme děti vnímat pravidla jako něco, co nám pomáhá a také nás chrání, jako něco, co je potřebné dodržovat, ale také co nemusí být neměnné a co nás činí lepšími a lidštějšími.

Rizikové chování je vždy reakcí na nenaplněné potřeby. Při pátrání po rizikových momentech se ukazuje, že jde o konkrétní prostředí a konkrétní čas. Prostředími, kde dítě nenachází, co by mělo, jsou rodina a škola, časem je doba určená k mimoškolním aktivitám a k načerpání nových sil. Děti, které se rizikově chovají, nenacházejí v rodině bezpečné zázemí a dobrý příklad, necítí se dobře ve škole a volný čas tráví naplano s podobně nespokojenými a nudícími se vrstevníky.

Velmi důležitá je jednotnost sboru, dobrá spolupráce s rodiči.

Asi bychom se mnohem více měli zabývat radostí spojenou se vzděláním, nebo spíše s poznáváním. Nejde o humor při hodinách, i když ani jeho působení není zanedbatelné. Jde o to, že radost (zvědavost, kladné a dychtivé očekávání) by měla provázet i školní poznávání a samotnou návštěvu školy. Radost je spojená s posilováním vnitřní motivace, pozitivního očekávání směrem do budoucnosti, což posiluje efektivitu školního vzdělávání.

Ideální motto pro tuto práci by mělo být „Happy to Help“ (jsem rád/a, že mohu pomoci).

Metodik prevence každý rok zpracovává vyhodnocení realizace preventivního programu v závěrečné zprávě, která je součástí výroční zprávy školy. Zjistit efektivitu preventivního programu je věc značně nesnadná, protože jeho účinnost se prokáže v praktickém životě mnohdy až po opuštění základní školy.

Jednotlivé části tohoto dokumentu budou průběžně aktualizovány a případně rozpracovány v průběhu školního roku. S jednotlivými výsledky a realizací tohoto programu budou pedagogičtí pracovníci seznamováni průběžně na pedagogických poradách.

Lysá nad Labem dne 1. září 2020

Mgr. Jana Tovarová
školní metodik prevence

16. EVALUACE PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ Z VÝROČNÍ ZPRÁVY ZA ŠKOLNÍ ROK 2019/2020

Školním metodikem prevence na škole je paní učitelka Mgr. Jana Tovarová. Vzhledem k tomu, že vyučuje na II. stupni školy, má uzpůsobený rozvrh tak, aby se mohla věnovat své činnosti i jedno dopoledne, neboť řada rodičů má čas na jednání spíše ráno a dopoledne než v odpoledních hodinách. S paní ředitelkou PaedDr. Irenou Jarešovou, která je zároveň výchovnou poradkyní pro I. stupeň, se schází pravidelně několikrát týdně k projednání všech potřebných záležitostí a aktuálně vzniklých situací. Má stanovené i konzultační hodiny pro žáky a pravidelně se zabývá obsahem školní schránky důvěry. Zodpovídá za vypracování Minimálního preventivního programu, vykonává metodickou, koordinační, informační i poradenskou činnost. Pročítá platnou legislativu, kontroluje, zda jsou všechny informace aktuální, na zákonné zástupce se obrací mj. i prostřednictvím webových stránek, informuje kolegy, upozorňuje na důležité internetové odkazy. Ve své práci využívá často metodu „krátké intervence“ – individuální přístup k druhému člověku, který přiznal, že má problém, že by ho rád vyřešil, ale neví jak. Metoda je vhodnou formou prevence, splňuje požadavek na snadnou dostupnost a efektivitu. Má však i svá omezení, není účinná při řešení rozvinutých problémů.

- **K prevenci rizikového chování přistupuje škola velmi aktivně**, a to především obsahovou náplní činností a aktivit, atmosférou důvěry a spravedlivého prostředí, včasným zabýváním se problémy (ideálně ihned v počátcích, „nejpozději“ při zjištění problému), odborným řešením situací, komplexním přístupem a následnou zpětnou vazbou a kontrolou vyřešení problému.
- **V letošním školním roce pokračovalo v činnosti školní poradenské pracoviště (ŠPP) s poradenskými pracovníky školy:** školní metodik prevence pro I. a II. stupeň (1. - 9. ročníky), výchovná poradkyně pro I. stupeň, výchovná poradkyně pro II. stupeň, školní kariérový poradce (z projektu OP VVV, „Šablony II. pro - ZŠ Lysá nad Labem“, registrační číslo: CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_063/0008905), školní speciální pedagog (z projektu OP VVV, „Šablony II. pro - ZŠ Lysá nad Labem“, registrační číslo: CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_063/0008905) a externí školní psycholožka. **Udržení ŠPP alespoň v tomto zastoupení se jeví jako nutné vzhledem k probíhající inkluzi, narůstajícímu počtu žáků školy a různým výchovně vzdělávacím problémům.** Předchozí snaha vedení školy o rozšíření ŠPP o pozici speciálního pedagoga byla naplněna v souvislosti s realizací projektu „Šablony pro - ZŠ Lysá nad Labem“, reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_022/0001352, od 1. 9. 2016 do 31. 8. 2018 a v navazujícím projektu OP VVV „Šablony II. pro - ZŠ Lysá nad Labem“, reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_063/0008905, od 1. 9. 2018 do 31. 8. 2020, kdy bylo opětovně požádáno o personální podporu na pozici školní speciální pedagog (úvazek 1,0) a nově také na pozici školní kariérový poradce (úvazek 0,1). Od 1. 9. 2020 bude škola nadále zajišťovat pozici školního speciálního pedagoga (financováním z podpůrných opatření) a školního kariérového poradce (financování ze SR v rámci činnosti pedagoga).
- Poradenští pracovníci školy se scházeli zpravidla několikrát týdně v ředitelně školy k projednání aktuálních záležitostí. **Informace o ŠPP** jsou mj. zveřejněny také na www.zsbhrozneho.cz v sekci **ŠPP**
- **Ze zprávy školního metodika prevence Mgr. Jany Tovarové:**
 - Rizikové chování je jev, který má mnoho podob, od záškoláctví až po šikanu nebo závislostní chování žáků. Společným rysem všech typů rizikového chování je prokazatelný nárůst zdravotních, sociálních a výchovných rizik pro jedince nebo společnost.
 - Rizikové chování dětí a mládeže je stále velkým problémem současné doby. Tam, kde rodina v prevenci selhává, je tíha zodpovědnosti často přesouvána na školu.

- Čím dříve prevence začíná, tím je ve výsledku efektivnější.
 - Svobodu nelze chápat jako bezvládu a anarchii, nerespektování zákonů a řádů (morálního, právního, společenského), svobodě volby se lidé musí učit (vhodně ji ke svému životu využívat, ale ne zneužívat). Děti, jimž chybí hranice, mají velký problém s respektem k autoritám (autorita je velmi často skloňovaným pojmem, skloňuje se jak v souvislosti s kázeňskými problémy na školách, tak jako důležitá kompetence dobrého učitele. Není možné chápat ji pouze jako vlastnost, ale jako vztahovou záležitost), ale také k ostatním spolužákům, uspokojování jejich aktuálních potřeb je na prvním místě, nerady se věnují jakékoli činnosti, jež s sebou nese určitý diskomfort, narušují vyučování.
 - Chceme-li rozvíjet svou osobnost, musíme hodně spoléhat sami na sebe, na umění pracovat „na sobě“ i „se sebou“.
 - Velmi důležitá je jednotnost pedagogického sboru, aby děti celkově vnímaly pedagogický sbor jako silnou skupinu, která se podporuje. Komunikace mezi učiteli, rodiči a žáky je nezbytným předpokladem úspěšnosti pedagogického působení.
- **Aktivity pro žáky realizované v rámci prevence rizikového chování se prolínají výchovně vzdělávacím procesem během celého školního roku a jsou tak uvedeny v části 8. Údaje o aktivitách a prezentaci školy na veřejnosti.** Významnou součástí prevence je i nabídka různých nepovinných předmětů a zájmových kroužků. Nabídka je vždy aktualizována především na začátku školního roku a přehledně uvedena na www.zsbhrozneho.cz. Vedení školy podporuje žáky, kteří přijdou s požadavkem na otevření dalšího kroužku dle jejich zájmu.

▪ **Zpráva za prevenci rizikového chování za školní rok 2019/2020**

metodik prevence: Mgr. Jana Tovarová

členové: třídní učitelé, ostatní pedagogové a pracovníci školy

Zhodnocení činnosti za školní rok

- Vláda dne 18. 3. 2019 schválila klíčový dokument pro realizaci primární prevence v České republice na následujících 9 let. Hlavní cíle strategie: Účinná, cílená a kvalitní primární prevence u žáků škol a školských zařízení.
- V rámci aktualizace vybraných příloh dokumentu Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28 byly schváleny aktualizované přílohy – příloha č. 6 – Školní šikana.
- V praxi se nejčastěji setkáváme s těmito druhy rizikového chování: záškoláctví, závislostní chování, lež a lhaní (u školáka se způsob uvažování mění, vnímá lhaní jako vědomý čin; u teenagerů se přidává další motiv – lhaní jako důsledek ochrany vlastního soukromí), krádeže, agrese a jiné formy násilného chování, manipulátorství, moderní technologie a nové syntetické drogy.
- Škola by měla vytvářet bezpečné prostředí, ve kterém učitel ví, na koho se obrátit v případě, kdy se sám potýká s jakýmkoliv problémem, kterým se cítí ohrožen (znovu se ve školách přesvědčujeme, že téma šikana učitele je velmi živé). Zdravé klima je i to prostředí, kde učitelé o svém kolegově před žáky nemluví s despektem.
- Největší přínos vzešel z důsledného dodržování nastavených pravidel chování – řád jsou pravidla. Pravidla jsou potřebná k životu ve společnosti. Je to cesta, jak se učit žít ve společnosti, kde nás pravidla svazují, ale také uvědomění si, že nám pravidla poskytují jistotu a bezpečí. Žák, který nevidí smysl v nastavených pravidlech, není dostatečně motivovaný k tomu, aby je dodržoval.
- Významná je dobrá spolupráce vedení školy se zřizovatelem a rodičovskou veřejností, dohoda mezi školou, žáky a rodiči (důležitost, aby se na vysvětlení příčin problému podíleli všichni zainteresovaní).
- Práce s třídním kolektivem je velmi časově náročná, je třeba počítat s tím, že zejména nesehrané a problematické kolektivy potřebují pro nácvik více času. Nabízí se tak prostor pro třídní učitele na

<p>třídnické hodiny, od které se přímo očekává to, co obvykle očekáváme – prostor pro spolupráci, osobní rozvoj, pro práci s hodnotami a postoji.</p> <ul style="list-style-type: none"> • V této vzdělávací oblasti je kladen důraz především na praktické dovednosti a na jejich aplikace v modelových situacích i v běžném životě. Proto výuka probíhá i formou dramatické výchovy. Dramatická výchova v prevenci přináší možnost vstoupit do role jedince, který je v nesnázích, a bezpečně prozkoumávat příčiny jeho problémů s možností experimentovat s alternativami řešení dané situace. Podporuje „zdravý životní styl“, tím, že rozvíjí sociální dovednosti (komunikaci), umožňuje sebezpoznání a seberegulaci, podporuje pozitivní vztah k sobě samému, poskytuje ale také možnost rozvoje empatie, soucitu a tolerance.
<p>Uskutečněné akce – exkurze (termín, název akce, třída, pedagog)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • 12/2019 „Stonožková vánoční mše“, 5.B, 7.C, J. Tovarová, J. Krausová
<p>Uskutečněné akce – projekty (termín, název akce, třída, pedagog)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • 09/ 2019 – „Rozloučení s létem“ – program pro 1. – 3. tř. pro děti a jejich z. z., TU, 6.B,C, TU • 01/ 2020 – program „Oceán“, zábavné soutěžní dopoledne pro 1. třídy, 8.B, TU
<p>Uskutečněné akce – divadla, kino, besedy (termín, název akce, třída, pedagog)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • 09/2019 - „Nehodou to začíná“, 8., 9. ročníky, J. Tovarová • 11/2019 - Beseda se strážníky Městské policie a zástupcem záchranné služby – návykové látky, 8. a 9. ročníky, J. Tovarová • 02/ 2020 - Přednáška MP Education „Dospívám, aneb život plný změn“, 7. ročníky dívky, J. Tovarová • 02/ 2020 - Přednáška MP Education „Cesta k MUŽnosti“, 8. ročníky, J. Tovarová • 02/ 2020 - Přednáška MP Education „Žena jako symbol života“, 8. ročníky, J. Tovarová • 02/ 2020 - Přednáška MP Education „Holky z Venuše, kluci z Marsu“, 9. ročníky, J. Tovarová • Další plánované akce od března do června 2020 byly zrušeny z důvodu COVID-19
<p>Propagace činnosti školy (článek, výstava, vystoupení, výrobky, www školy...)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Stonožkové hnutí na vlastních nohou
<p>Další (nezařazené aktivity) – diskuzní kroužky (termín, místo, třídy, pedagogové)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • 09/2019 – 06/2020 - pravidelná setkání/tel. komunikace ŠPP - ŠMP, VýchP, školní speciální pedagog (projekt OP VVV Šablony II), školní kariérový poradce (projekt OP VVV Šablony II), externí školní psycholog • 09/2019 - 03/2020 - pravidelná setkání ŠMP s TU • 09/2019 - 03/2020 - pravidelná setkání se starosty tříd, J. Tovarová • 09/2019 - 03/2020 - spolupráce s externím školním psychologem, I., II. st. • 09/2019 - 03/2020 - komunitní kruhy „Práce se třídou“ (3.B, 4.B, 2.B, 5.C, 8.B, 7.A, 6.A), J. Tovarová • 09/2019 - 03/2020 - jednání se z. z. žáků 5.A,B,C/ 4.B/ 7.B,C/ 8.B,C/ 9.B,C, TU, ŠMP • Plánované aktivity od března do června 2020 byly zrušeny z důvodu COVID-19
<p>DVPP (termín, název DVPP, jméno pg)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • 10/2019 - „Kyberšikana“ KÚ Praha, J. Tovarová • 10/2019 - Konference PPRCH Praha, J. Tovarová • 11/ 2020 - „Zažít prevenci“ KÚ Praha, J. Tovarová • 12/2019 - PPP Nymburk, schůzka ŠMP, J. Tovarová • 03/2020 - Prevence rizikového sexuálního chování“ KÚ Praha, I. Jarešová, J. Tovarová • 05/2020 - Online seminář „Společně k bezpečí – Školní řád“, J. Tovarová, P. Strnadová, I. Jarešová • 09/2019 - 03/2020 - ŠMP se zúčastnil řady setkání se sociálními pracovníky OSPOD MěÚ Lysá n. L. a kurátorem • 05/2020 – Online tréninkové dny „Já a moje třída – jak ovlivnit dynamiku skupiny“, J. Tovarová
<p>Návrhy na zlepšení činnosti v dalším období</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Je nutné podporovat pedagogy v oblasti dalšího vzdělávání a získávání informací k problematice práce s třídním kolektivem. Ačkoli je pedagog velmi časově vytížen, měl by se pokusit získané jednotlivé aktivity, které jsou zaměřeny na zlepšování třídní atmosféry implementovat do své výuky, či do

třídnických hodin – což je prostor pro pravidelné, nerušené setkání třídního učitele se svoji třídou za účelem řešení aktuálních i nadčasových třídních témat.

- Okamžitě řešit všechny vzniklé kázeňské problémy nebo jiné formy neakceptovatelného chování vůči pedagogovi, za každý prohřešek, kterého se žák vůči učiteli či spolužáku dopustí, by měl následovat přiměřený trest, který má dát najevo, že toto chování není a nebude ve škole tolerováno. Hranice pro děti neznamenají omezování, hranice pro děti představují jistotu a bezpečí.
- S dětmi je nutné vést diskuzi o práci s pravidly třídy, o pravidlech s žáky komunikovat a na základě zjištěných problémů pomáhat pravidla vytvářet. Jedná se o vnitřní pravidla chodu třídy. Ta mohou být v každé sociální skupině jiná, protože vycházejí z toho, co je ve třídě problematické, co je třeba řešit.
- Základním předpokladem pro úspěch je kvalita vztahu, který navážeme s dětmi. Měl by být od počátku založen na laskavosti, důvěře a partnerském přístupu. Měli bychom dětem naslouchat a vnímat jejich potřeby. Zároveň bychom jim měli být schopni dávat pevné a jasné hranice. Partnerství neznamená dělat dětem, co jim na očích vidíme, ale dává příležitost, poskytnout jim to, co opravdu potřebují – přijetí – a samozřejmě zabezpečit vzájemnou úctu a respekt.
- Pravidelné získávání zpětné vazby od všech aktérů vzdělávacího procesu je klíčem ke změnám a zdo-konalování (se).
- V době, kdy vzniká tato zpráva, nevím, kdy a v jaké podobě se děti začnou znovu učit. Přejde den, kdy třídní učitel stane tvář v tvář dětem, které tak jako my všichni čelily nebezpečí koronavirové nákazy, vyrovnávaly se s nečekanými úkoly a situacemi. Nelze tuto dobu ignorovat a o situaci s dětmi nemluvit.

▪ Zpráva výchovného poradenství za školní rok 2019/2020

Výchovní poradci: I. stupeň ZŠ PaedDr. Irena Jarešová, II. stupeň ZŠ Mgr. Jana Tovarová

Zhodnocení činnosti za školní rok

- celoroční průběžná kontrola Doporučení ŠPZ pro žáky se SVP, odesílání žáků ke kontrolnímu vyšetření, spolupráce se všemi TU a vyučujícími, spolupráce se ŠPZ (zejména konzultace ohledně nastavení podpůrných opatření pro žáky), aktualizace údajů v interním systému Bakaláři, kontrola dodržování ochrany osobních údajů všemi zainteresovanými osobami (zejména vedení školy, poradenští pracovníci školy, TU, učitelé, vychovatelé, asistenti pedagoga)
- celoroční úzká spolupráce se školním speciálním pedagogem a školním kariérovým poradcem (z projektu OP VVV) v rámci Školního poradenského pracoviště (ŠPP)
- ve ŠPP opětovně působila externí psycholožka PhDr. Jitka Čmuharová
- operativně byly průběžně vypracovávány a upravovány PLPP/IVP žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) – I. Jarešová, J. Tovarová, Š. Špačková
- proběhly výchovné komise a jednání s žákyní/žákem a jejím/jeho zákonným zástupcem - byly zaměřeny na rizikové chování žáka (záškoláctví, neomluvená a zvýšená omluvená nepřítomnost žáků, prospěch a chování, agrese, vyhrožování, sociální síť, urážky, lhaní, manipulace), které svou závažností narušuje proces vzdělávání daného žáka
- výchovné poradkyně (VýchP) a školní speciální pedagog (ŠSpecPg) se zúčastnily schůzek výchovných poradců na regionální úrovni (místo konání: PPP Nymburk 09/2019, 03/02020; IPS ÚP Nymburk 10/2019)
- VýchP se zúčastnily několika setkání se sociálními pracovníky OSPOD MěÚ Lysá n. L. a kurátorem, výchovné poradkyně se vzájemně informovaly o průběhu a obsahu schůzek či jednání
- probíhala průběžná kontrola docházky žáků na pedagogickou intervenci a spec pg péči na I. i II. stupni školy
- proběhla řada konzultací nad PLPP, IVP s TU a ostatními vyučujícími
- TU byla provedena kontrola efektivity IVP za 1. pololetí - zaznamenáno v IVP žáků
- průběžně byly kontrolovány PLPP, IVP, odstraňovány nedostatky, prováděny úpravy spolu s TU, dále odesílány děti podle potřeby na vyšetření či kontrolu do ŠPZ - ve spolupráci s TU
- vzhledem k MO MZ (koronavir) neproběhla v březnu 2020 naplánovaná kontrola/metodická podpora výchovného poradenství ze strany PPP Nymburk; VýchP ve spolupráci se ŠSpecPg zajistily přípravu podkladů pro ŠPZ k prodloužení Doporučení žáků s SVP s končící platností Doporučení do 31. 8. 2020

Akce související s výchovným poradenstvím:

- setkávání VýchP v ŠPZ (09/2019, 04 /2020 - PPP Nymburk)
- aktivní spolupráce se školní psychologkou J. Čmuhařovou
- výchovné komise, poradenské služby v rámci ŠPP
- setkávání VýchP se zástupci třídních samospráv a TU
- každotýdenní (až téměř každodenní) pravidelná setkání pracovníků ŠPP – VýchP, ŠSpecPg, ŠKariérP
- 10/2019 IPS Nymburk, 9. ročníky, TU
- 10 – 12/2019 - Schůzka VýchP se zástupci třídních samospráv, II. st., J. Tovarová
- 01 - 03/2020 - Schůzka VýchP se zástupci třídních samospráv, II. st., J. Tovarová
- 02/2020 - MP Education – výchovně vzdělávací programy o dospívání, tělesné a duševní hygieně, 7., 8., 9. ročníky, J. Tovarová
- Plánované akce na duben – červen 2020 byly zrušeny z důvodu COVID-19

Závěrem:

- kladně hodnotíme spolupráci s TU, učiteli, školním speciálním pedagogem, školním kariérovým poradcem, metodikem prevence, externí psychologkou a ostatními pedagogy při řešení výchovných i prospěchových problémů žáků - přibývající problémy nás nutí úzce spolupracovat
- záporným jevem jsou stále častější případy rizikového chování žáků (nevhodné chování ke spolužákům, k pracovníkům školy, pozdní příchody, agresivní chování, ničení majetku školy, sociální sítě, sebepoškození, návykové látky, domluvené bitky, lhaní a také narůstající absence některých žáků - záškoláctví, i skryté, či zvýšená omluvená nepřítomnost a v neposlední řadě – manipulátoři
- každá mládež ve své době má svá specifika a své problémy, v dnešní době zaměstnanosti a toho, že rodiče dost často řeší svou kariéru a na své děti nemají čas, že se z těchto dětí stávají děti ulice; tyto děti bez zájmů, bez koníčků a bez náplně volného času nějakým relevantním způsobem se samozřejmě nudí a neumějí trávit svůj volný čas - z tohoto důvodu se dost často potulují společně po parcích, po nákupních centrech a po ulicích, kde jsou na sociálních sítích; nudí se, předčasně kouří cigarety a pijí alkohol
- stará učitelská pravda tvrdí, že nejvíc děti poznáme mimo prostor školy, na výletě, na mimoškolních akcích či na exkurzi, proto tyto akce doplňují výuku; proč tedy nevyužít možnosti a nezařadit i třídnickou hodinu (jedná se o čas, který stráví třídní učitel s jemu přidělenou třídou, kdy se společně věnují sami sobě) mimo školní budovu?; děti se uvolní a jejich společný zážitek získá mnohem větší intenzitu; a zcela jistě dojde i k upevnění vztahu TU a třída
- pozitivní klima třídy vychází z předpokladu, který je založen na pozitivních vlastnostech každého jedince v kolektivu; pokud je člověk schopen najít na sobě pozitivní vlastnosti, umí také hledat silné stránky na druhých, a tím se atmosféra ve skupině zlepšuje
- podařilo se nám více sladit činnost asistenta pedagoga a třídního učitele – v dnešní době vstupuje asistent pedagoga do kontaktu s více učiteli již od prvního stupně základní školy, na druhém stupni se tento počet výrazně zvyšuje; třídní učitel často neučí ve vlastní třídě více hodin než jeho kolegové a kolegyně - z tohoto důvodu je nutné uvědomit si specifika spolupráce asistenta s třídním učitelem a dalšími učiteli dané třídy a v neposlední řadě s vedením školy, výchovným poradcem, školním psychologem a školním metodikem prevence; asistenti pedagoga se tak stávají spojovacím článkem mezi všemi účastníky vzdělávacího procesu a prostředníky komunikace
- fenoménem dnešní doby je také „úlevovost“, která naprosto nesvědčí nikomu než těm, kteří ji opravdu potřebují; nadměrnými a nepotřebnými úlevami vychováváme jedince, kteří se nebudou schopni bez úlevy zařadit do společnosti; navrhuji pomoc a podporu za „úlevovost“ tak, aby každý žák dosáhl svého maxima, kterého je schopen

▪ Zpráva školního speciálního pedagoga za školní rok 2019/2020

Školní speciální pedagog: Mgr. Šárka Špačková

členové: asistenti pedagoga, třídní učitelé, ostatní pedagogové školy

Zhodnocení činnosti za školní rok

- Činnost školního speciálního pedagoga (ŠSpecPg) ZŠ Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem pokračovala od dne 1. 9. 2019 v rámci dvouletého projektu OP VVV „Šablony II. pro – ZŠ Lysá nad Labem“, reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_063/0008905, financovaného Evropskou unií/z Evropských strukturálních a investičních fondů a státního rozpočtu ČR
- ŠSpecPg je významným členem školního poradenského pracoviště (ŠPP); během celého školního roku byla ŠSpecPg poskytována samostatná poradenská činnost - komplexní služba žákům, jejich rodičům a pedagogům, která vychází ze standardních činností vymezených ve vyhlášce č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů; po celý školní rok probíhaly pravidelné schůzky s výchovným poradcem I. stupně, výchovným poradcem II. stupně, metodikem prevence, školním kariérovým poradcem a externím školním psychologem; pravidelně se konaly schůzky se ŠSpecPg sousedící školy při sdílení vzájemných informací a novinek v oblasti inkluze a také se ŠSpecPg regionu skupiny IKAP
- Školní speciální pedagog řídil práci a spolupracoval se všemi asistenty pedagoga (AP) na škole a metodicky je vedl, seznamoval je s náplní práce a s činností v daných třídách; probíhaly pravidelné schůzky se všemi AP na škole, probíhaly depistáže u AP ve vyučování; v době uzavření škol od 11. 3. 2020 velmi intenzivně spolupracoval se všemi AP a vyučujícími v souvislosti podpory žáků a z. z. při distančním vzdělávání žáků
- ŠSpecPg pravidelně komunikoval s koordinátorem projektu, se kterým konzultoval a komunikoval o činnostech ŠspecPg v souladu s realizací projektu, činnosti ŠSpecPg na škole byly vyhodnocovány jako velmi přínosné pro žáky (zejména pro žáky se SVP), pro učitele, pro asistenty pedagoga a pro ŠPP reprezentující poradenskou činnost školy
- ŠSpecPg spolupracoval s VýchP a pedagogy na tvorbě, realizaci a vyhodnocování PLPP a IVP, prováděl depistáž a náslechy ve třídách na I. a II. stupni školy a ve školní družině, prováděl spec pg péči; podílel se na třídnických hodinách, vytvářel podmínky k maximálnímu využití potenciálu dítěte, pravidelně konzultoval s rodiči, kteří ŠSpecPg požádali o odbornou konzultaci
- ŠSpecPg se odborně vzdělával (samostudium + DVPP na škole pro pg sbor k inkluzi + DVPP realizovaná jinými subjekty + webináře), účastnil se odborných konferencí, sdílel zkušenosti se speciálními pedagogy jiných škol a ŠPZ, stal se člen významných společností s účastí na odborných kongresech např. Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu - SPRSV
- ŠSpecPg vybudoval pracoviště ŠSpecPg na škole (budova TGM, budova BH) a zajistil vybavení pracoviště odbornými pomůckami, hrami, relaxačními pomůckami, odbornými publikacemi pro AP a pedagogy v oblasti speciální pedagogiky apod.; ŠSpecPg vybíral a zajišťoval objednání pomůcek pro žáky se SVP dle Doporučení ŠPZ a vedl jejich evidenci

Návrhy na zlepšení činnosti v dalším období

- zjišťovat možnosti pro zachování pozice ŠSpecPg na škole v úvazku 1,0 i po ukončení projektu OP VVV Šablony II.
- kvalitním metodickým vedením zlepšovat činnost všech AP na škole
- vytvořit optimální zázemí pro žáky se SVP

▪ Zpráva školního kariérového poradce za školní rok 2019/2020

Školní speciální pedagog: Mgr. Jana Tovarová

členové: třídní učitelé, ostatní pedagogové školy

Zhodnocení činnosti za školní rok

- Činnost školního kariérového poradce (ŠKariérPor) ZŠ Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem pokračovala v rámci dvouletého projektu OP VVV „Šablony II. pro – ZŠ Lysá nad Labem“, reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_063/0008905, financovaného Evropskou unií/z Evropských strukturálních a investičních fondů a státního rozpočtu ČR.

- Během prvních dvou týdnů nového školního roku se setkali naši žáci se školní kariérovou poradkyní a školní externí psychologkou, byli seznámeni s činností a službami školního psychologa a školního kariérového poradce a byli upozorněni na úskalí přechodu ze základní školy na školu střední
- ŠKariérPor je důležitým členem školního poradenského pracoviště (ŠPP); během celého školního roku byla ŠKariérPor poskytována samostatná poradenská činnost, která není přímou součástí vzdělávací činnosti školy - komplexní služba žákům, jejich rodičům a pedagogům, která vychází ze standardních činností vymezených ve vyhlášce č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů
- ŠKariérPor poskytoval kariérové poradenství a poradenskou pomoc žákům při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě formou schůzek, workshopů a besed, tj. zejména prováděl: diagnosticko-poradenské činnosti zaměřené k volbě vzdělávací cesty žáka, základní skupinová šetření k volbě povolání, administrace, zpracování a interpretace zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence a analýza preferencí v oblasti volby povolání žáků, individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti (ve spolupráci s třídním učitelem)
- ŠKariérPor poskytoval poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků ve spolupráci s třídním učitelem, zajišťoval skupinové návštěvy žáků školy v informačních poradenských střediscích krajských poboček Úřadu práce České republiky, poskytoval informace žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek
- ŠKariérPor poskytoval služby kariérového poradenství žákům cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám, žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a žákům ohroženým předčasným ukončením studia při výběru povolání
- Po celý školní rok probíhala pravidelná individuální setkání s žáky, individuální schůzky se z. z., schůzky s třídními učiteli, pravidelné schůzky se členy ŠPP (zejména s výchovným poradcem I. stupně, výchovným poradcem II. stupně, ŠSpecPg, metodikem prevence a externím školním psychologem)
- ŠKariérPor pravidelně komunikoval se ŠKariérPor jiných základních a středních škol, se zaměstnavateli, s vedením firem, s ÚP apod.
- ŠKariérPor pravidelně komunikoval s koordinátorem projektu, se kterým konzultoval a komunikoval o činnostech ŠKariérPor v souladu s realizací projektu; činnosti ŠKariérPor na škole byly vyhodnocovány jako velmi přínosné pro všechny žáky (zejména pak pro žáky se SVP), pro třídní učitele a pro ŠPP reprezentující poradenskou činnost školy
- ŠKariérPor se odborně vzdělával (samostudium + DVPP na škole pro pg sbor k inkluzi + DVPP realizovaná jinými subjekty), účastnil se webinářů, sdílel zkušenosti ŠKariérPor jiných škol, vedl si dokumentaci
- ŠKariérPor pracoval ve svém vybudovaném „minipracovišti“ ŠKariérPor na škole (budova BH) a zajistil vybavení pracoviště odbornými pomůckami, hrami, odbornými publikacemi v oblasti kariérového poradenství apod.
- ŠKariérPor průběžně podával nové informace ohledně nových podmínek přijímacího řízení (koronavirus, mimořádná opatření MZ)
- Z plánovaných aktivit se podařilo zabezpečit přenos informací o službách kariérového poradce všem žákům, pedagogům a rodičům na webových stránkách školy, prostřednictvím nástěnek na chodbě školy a rozhovory se zákonnými zástupci v rámci osobních setkání
- ŠKariérPor začal u žáků 8. ročníků s podporou soft skills (= podpora rozvoje měkkých dovedností: dovednost komunikace, rozhodování, samostatnosti), tato činnost byla přerušena dobou COVID-19. U žáků vycházejících ročníků se jednalo o plnění následujících cílů – sebepoznání schopností a pracovních vlastností, sebehodnocení, ujasnění budoucích perspektiv, prohlubování vztahu k celoživotnímu vzdělávání.
- Během školního roku 2019/2020 se uskutečnilo 13 skupinových a 53 individuálních setkání s žáky

Akce související s kariérovým poradenstvím:

- kariérové poradenství je k dispozici rodičům řešícím problémy dalšího studia dětí, pomáhá jim v postupech při hledání vhodné vzdělávací dráhy, v postupech motivování dětí k volbě povolání a při hledání vhodných informačních zdrojů
- 09/2019 – 06/2020 - Pravidelná setkání s TU vycházejících žáků
- 09/2019 – Setkání VýchP v PPP Nymburk
- 09/2019 – NTM Praha Letná, projekt StartIn, program „Čas“, výběr 8. ročníků, J. Tovarová, P. Bäumelt
- 10/ 2020 – DVVP „Hry s psychologickým obsahem“, J. Tovarová
- 10/ 2019 – IPS Nymburk – setkání kariérového poradenství, J. Tovarová

- 10/ 2019 – IPS pro 9. ročníky, volba povolání, TU, J. Tovarová
- 10/ 2019 – Burza SŠ + Dny otevřených dveří COP, Gymnázia Nymburk - Nymburk, 8., 9. ročníky, TU
- 10/ 2019 – DOD Umělecko-průmyslová škola Vysočany, 9. ročníky, TU, J. Tovarová
- 10/ 2019 – NTM Praha Letná, projekt StartIn, programy „Energie, Čas, Design“, TU
- 10 - 11/2019 – Burza SŠ – Kolín, Mladá Boleslav, 8., 9. r., TU
- 11/2019 – „Schola Pragensis“, burza SŠ Praha, 9.B, P. Zenklová
- 01/2020 – Setkání se z. z. žáků se zájmem o studium na víceletém gymnáziu 5., 7. ročníků, J. Tovarová
- 01/2020 – DOD OA Lysá n. L., vybraní žáci 9. ročníku, TU
- 02/2020 – Prezentace SŠ v 9. ročníku – Gymnázium Nymburk, Hotelová škola Poděbrady, SOU Čelákovice, COPTH Praha
- 02/2020 – „Veletrh vzdělávání Řemesla 2020 Lysá n. L.“, 8. ročník, TU, J. Tovarová
- 02/2020 – Komentovaná prohlídka + workshop ve firmě MISSAN Lysá n. L., 8.B,C – výběr žáků, B. Sedlářová
- 02/2020 – Komentovaná prohlídka + workshop ve firmě MISSAN Lysá n. L., 8.A , TU
- 05/ 2020 - DVVP – webinář „Kariérové poradenství a management prakticky“, J. Tovarová
- všichni vycházející žáci byli přijati k dalšímu vzdělávání na SŠ – dle nových pravidel přijímacího řízení - viz tabulka uvedená ve 4. části této VZ Údaje o přijímacím řízení nebo o zápisu k povinné školní docházce a následném přijetí do školy
- během rozhodovacího období byla poskytnuta řada konzultací k volbě školy žákům i zákonným zástupcům 5., 7., 8. a 9. ročníků, činnosti byly zabezpečovány individuálně a skupinově zvláště u vycházejících žáků, skupinová setkávání probíhala dle harmonogramu ročních skupinových činností, proběhlo i „přijímací řízení nanečisto“ ve vybraných SŠ a na internetových portálech (online testy)

Návrhy na zlepšení činnosti v dalším období

- Novými aktivitami na pozici ŠKariérPor zlepšovat činnost ŠPP
- Pokračovat v pozici ŠKariérPor na škole po ukončení projektu OP VVV Šablony II.
- Pokračování v edukačním projektu podpořeného ESIF, který realizuje Národní technické muzeum v období 2018 – 2021: „Start In“ - Inkluze s Národním technickým muzeem – reg. č. CZ.02.3.62/0.0/0.0/16_037/0004500, projekt zaměřený na podporu přípravy žáků ke vstupu na trh práce; smyslem aktivit projektu je popularizovat technické obory a řemesla na školách, pomoci žákům získávat konkrétní představu o náplni a požadavcích jednotlivých zaměstnání a současně podpořit rovný přístup ke vzdělávání; do projektu je zapojeno 25 škol z celé ČR a více než 1 000 žáků

Leták pro rodiče

Jak poznáte, že Vaše dítě bere drogy?

Čeho si všimat?

- absence docházky do školy
- ztráty peněz, krádeže věcí
- změny zájmů
- zanedbání vzhledu
- změny nálad, výbuchy hněvu, podrážděnost, nervozita, nesoustředěnost
- změna přátel,
- lhostejnost
- vyhýbání se přímému kontaktu
- častá únava, spavost, a naopak u některých návykových látek euforie

Nedělejte však předčasné závěry! Nic z výše uvedených příznaků nemusí nutně dokazovat, že Vaše dítě má problém s užíváním drog. Rada těchto projevů je společná s doprovodnými znaky bouřlivého období dospívání!

Vy nejlépe znáte své dítě a podle toho můžete určit, zda je vaše podezření odůvodněné či nikoli.

Jak poznáte, že dítě užilo nějakou drogu?

- obecně lze říci, že přímé užití nealkoholových drog se rozpozná špatně, zvláště jde-li o malé dávky.

K viditelným příznakům spojeným s užitím nelegálních drog patří:

- zarudlé oči, zúžené nebo naopak rozšířené zornice
- nápadná veselost, podrážděnost nebo naopak útlum
- narušená, zrychlená nebo zpomalená koordinace pohybů
- nesouvislá a bizarní řeč nebo naopak zrychlená řeč

Příznaky rozběhnuté závislosti (pokročilé stádium)

- výrazné lhaní
- popírání svého problému
- ztráta kontroly nad sebou samým
- časté útěky z domova, školy
- krádeže bez jakýchkoli zábran
- nerespektování pravidel a autorit

Ochranné faktory v rodině

- otevřenost a snaha o upřímnost
- důvěra
- pevně stanovené hranice
- zapojení do společného života rodiny – spolupráce

Leták šikana

Co je šikanování?

Za šikanování se považuje to, když jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně ubližují druhým. Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš bránit, dělá, co ti je nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí. Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci, bije tě. Ale může ti znepríjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili a neвшímali si tě.

Proč jsi šikanován?

Není to proto, že jsi špatný, nebo proto, že si to nějak zasloužíš. Chyba není v tobě, ale ve špatných vztazích mezi některými žáky vaší třídy nebo školy. Převládá v nich bezohlednost a násilí. Pamatuj si, že nikdo nemá právo ti ubližovat!

Když se ptali jednoho zoufalého žáka, proč o svém trápení neřekl rodičům, odpověděl: „Já nevím, když přijdu domů, tak se na to snažím nemyslet. A doufám, že už to bude lepší.“ Myslet si, že to bude lepší, je omyl. Nikomu nic neříct je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje. Nevzdávej to, udělej následující:

- Obrat' se na pedagogický sbor. Mohou ti skutečně pomoci, budou Ti věřit a neprozradí Tě.
- Svěř se svým rodičům.
- V případě, že nenajdeš odvalu říct to jim ani svým rodičům, zavolej na bezplatnou Linku bezpečí, telefon 116 111.
- Potřebné informace, užitečné rady a kontakty na odborníky www.minimalizacesikany.cz

Cíl projektu šikana:

Chceme být připraveni používat takové metody, přístupy, techniky, abychom byli schopni šikanu včas objevit a následky minimalizovat.

Snažíme se vytvořit takové prostředí, ve kterém se šikaně nedaří.

Příprava

- realizační tým (MP, VP, TU, vedení školy);
- preventivně výchovná činnost ve třídě (spol. akce, třídnické hodiny...);
- vytipování rizikových míst (WC, šatny, třída...);
- zmapování situace ve škole;
- ochranný režim – dozory (o velké přestávce př. zdvojené, schránky důvěry...);
- prevence ve výuce (OV, VKZ..).

Spolupráce s rodiči

- vzájemné informace týkající se problému šikany (podezření ze strany rodičů i vyučujících);
- webové stránky školy;
- poradenská služba (VP, MP).

Třídnické hodiny – čajové dýchánky

- činnosti rozvíjející pozitivní vztahy;
- diskuze: jakým způsobem se zastat oběti, jak vhodným způsobem vyhledat pomoc.

Prevence ve výuce:

Vyhnout se metodám, které zvyšují napětí a následně vytvářejí potřebu žáků vybit si energii.

- ironizování, zesměšňování;
- nehlášení velké písemné práce;
- negativní srovnávání jednotlivých tříd a žáků.

Preventivní opatření:

- včasné podchycení náznaků agrese, násilí a šikany v žákovském kolektivu
- prevence ve výuce (zejména ve výchovných předmětech) i mimo výuku (školní výlety apod.)
- spolupráce s rodiči
- třídnické hodiny
- spolupráce se specializovanými pracovišti (Centrum drogové prevence a krizové pomoci, Pedagogicko – psychologická poradna Nymburk, Středisko výchovné péče Příbram, Kolín)
- vytipování a evidence problémových žáků
- spolupráce třídních učitelů s metodiky prevence a výchovnými poradci
- jasné vymezení pravidel v Řádu školy

Jak se bránit proti kyberšikaně? (v překladu šikana, která se odehrává ve světě informační a telekomunikační techniky)

- **nereagovat** – tzn. neodpovídat agresorovi, protože konstruktivní debata není stejně možná,
- řešit situaci okamžitě,
- **uložit, vytisknout, popř. jinak uchovat** emaily, SMSky, vytvořit veškerou zálohu..., jako důkazní materiál a obrátit se v některých případech na policii
- kontaktovat technickou podporu služeb, kde se závadný obsah nachází a žádat jeho smazání
- **změnit svou virtuální identitu** – vystupovat pod jinou přezdívku, vytvořit si jiný email, změnit SIM kartu...,
- nikde **neuvádět svou skutečnou identitu** – jméno, věk, adresu, telefon...žádné údaje o sobě a blízkých, podle kterých bychom byli pro agresora identifikovatelní; vystupovat pod obecnou, nic neříkající přezdívku,
- v případě, že se stanu **obětí kyberšikany**, zkusit vypátrat, kdo je agresor (prohlédnout si jeho osobní údaje, apod...),
- **kontaktovat poskytovatele serveru** ze kterého nás agresor šikanuje a zamezit mu přístup,
- **svěřit se rodičům,**
- **svěřit se učitelům.**

Je všechno na síti pravda?

Při registraci je sice mnohými pravost údajů požadován, ale jejich vymahatelnost je téměř nulová.

To, že se uživatel skryje za přezdívku, neznamena, že ho v případě porušení zákonů nelze dohledat.

Sociální sítě v ČR:

Lidé.cz
Spolužáci.cz
Líbímseti.cz
Xchat.cz
ČSFD.cz
Štěstí.cz
Seznamka.cz

Mezinárodní sociální sítě:

Facebook
Instagram
Twitter
Ask.fm
LinkedIn
Youtube

Pravidlo pro seznamování s neznámými lidmi:

Nescházejte se okamžitě.
Schůzku si domluvte přes den.
Veřejné místo.
Uzavřené prostory.
Rande ve třech.
Dejte někomu vědět.
Detektiv.
Ptejte se na podrobnosti.
Více fotek.
Ověření přes Skype.
Čistá hlava.
Alarm.

Docela užitečné internetové tipy pro mladého surfaře:

Nikdy se sám nescházej s lidmi, které jsi poznal při chatování nebo v sociální síti a nikdy předtím je neviděl.

Chovej se na internetu fěr.

Neuváděj zbytečně své osobní údaje (jméno, adresu, telefonní číslo, fotografie nebo hesla).

Nedůvěřuj všem informacím na internetu.

Lákavé internetové nabídky, které se tváří, že jsou úplně zadarmo, mohou ve skutečnosti stát hodně peněz.

Nikdy neotvírej emaily a přílohy, když nevíš, od koho jsou nebo co v nich je.

Stahování hudby nebo filmů zadarmo je většinou nelegální.

Pokud tedy chceš na svém profilu v sociální síti nebo třeba na YouTube zveřejnit fotky nebo videa, kde jsou i jiní lidé, nejdřív se jich zeptej.

Když ti při surfování na internetu připadá něco divné,...

Základní pravidla bezpečného používání a chování se na internetu:

- Vždy používej IT techniku k předem stanovenému cíli.
- Nevěnuj virtuálnímu světu nadbytek svého volného času, využij čas efektivně.
- Chovej se tak, abys svými činy neubližoval jinému a zároveň se sám chraň před možným nebezpečím.
- Používej techniku, které rozumíš a nesnaž se zbytečně jen „zkoušet“, zda se ti něco podaří.
- Instaluj jen předem ověřené a známé programy. Neotvírej soubory, které neznáš nebo které ti přišly v nevyžádané emailové poště.
- Používej kvalitně zabezpečený počítač, notebook, telefon.
- Pamatuj, že silné heslo by mělo obsahovat velké písmeno, malé písmeno, číslici a nestandardní znak. Délka by měla být alespoň 8 znaků.
- Měj na paměti, že heslo není jediný způsob zabezpečení dat. Používej šifrování k ukládání dat i ke komunikaci, používej certifikaci.
- Nezapomínej na veškeré aktualizace operačního systému, který používáš.
- Měj nainstalované vhodné programy, které chrání tvé bezpečí a chrání tvé zařízení před útočníkem.
- Nedůvěřuj všem informacím, které na internetu nalezneš – nejsou vždy pravdivé.
- Nešíř informace, které nejsou pravdivé, a jejich pravdivost nemá dostatečně ověřenou.
- Udržuj svá hesla v naprosté tajnosti a nikdy je nikomu nesděluj.
- Komunikuj ve virtuálním světě jen s tím, s kým chceš Ty sám. Neodpovídej na nezačatou komunikaci s člověkem, kterého bezpečně neznáš.
- Nebo se nevhodnou komunikaci ukončit a říci jasné NE.
- Za žádných okolností nikomu nesděluj žádné osobní informace (jméno, příjmení, bydliště, školu, datum narození, rodné číslo, telefonní číslo, heslo, PIN, apod.).
- Nikdy nikomu neposílej svoji intimní fotografii nebo video.
- Nepoužívej webovou kameru s neznámou osobou. Tvé záběry si může někdo ukládat a následně je použít.
- Uvědom si, že informace, které máš o sobě vyplněné v profilech na sociálních sítích, jsou de facto přístupné všem. Útočník je vždy o krok napřed před postupným zabezpečováním.

Docela užitečné internetové tipy pro rodiče mladších dětí do 10 let:

Pomáhejte dětem sžívat se s mediálním světem.

Nastavte uživatelský účet a domovskou stránku.
Vytvořte seznam oblíbených a vhodných stránek.
V internetovém prohlížeči zablokujte vyhledávač.
Pozor na reklamu.
S osobními informacemi zacházejte obezřetně.
Zajistěte bezpečnost při komunikaci v chatu.
Nebud'te lhotejní.

Měli byste proto trvat na tom, že se s Vámi Vaše dítě vždy nejdříve domluví, než na internetu uvede své osobní údaje.

Docela užitečné internetové tipy pro rodiče starších dětí nad 10 let:

Nastavte počítač.
Mluvte o nebezpečích internetu.
Braňte se před spamy a vyskakovacími reklamními okny.
Informujte se.
Komunikujte otevřeně a férově.
Stanovte pravidla hranice.
Zajistěte bezpečnost při používání chatu a služeb instant messaging.
Ověřujte důvěryhodnost zdrojů.
Závislost na internetu a počítačových hrách.
Nezapomeňte na autorský zákon.
Nebud'te lhotejní.
www.horkalinka.cz
www.pomoconline.cz
www.saferinternet.cz

Krizový scénář (jednotné postupy při řešení nejobvyklejších případů)

- žák kouří, pije alkohol v prostorách školy a školského zařízení nebo v době vyučování a na školních akcích:
 - oznámení záležitosti zákonným zástupcům
 - oznámení orgánům sociálně právní ochrany dítěte

- žák se dostaví do školy pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky
 - zajistit jeho bezpečí, ověřit zdravotní stav
 - při akutní intoxikaci volat záchrannou službu, zároveň vyrozumět zákonné zástupce a OSPOD
 - nejedná-li se o ohrožení života a zdraví žáka: volat zákonné zástupce a trvat na tom, aby si dítě převzali
 - zákonný zástupce se odmítá dostavit nebo jej nelze kontaktovat: zajistit povinný dohled a kontaktovat OSPOD

- u žáka je zachycen alkohol nebo tabákový výrobek
 - sepsat zápis (datum, čas, popis předmětu, komu patří, za jakých okolností byly předměty zachyceny a kým)
 - výchovné opatření dle školního řádu
 - zachycené předměty vrátit zákonným zástupcům, o vrácení sepsat protokol